

Taalmeesters 4

Auteurs

Evelien Klok

Hans Vermeer

Illustraties

Wim Euverman

Bekadidact

stenvertblok

© 2003
Uitgeverij Bekadidact, Baarn
ISBN 90 262 0281 4
eerste druk, eerste oplage

Basisvormgeving
LS Ontwerpers bno, Groningen

Omslag
Metamorfose ontwerpers BNO,
Deventer

Vormgeving
Aigu Ontwerpstudio bno, Dronten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

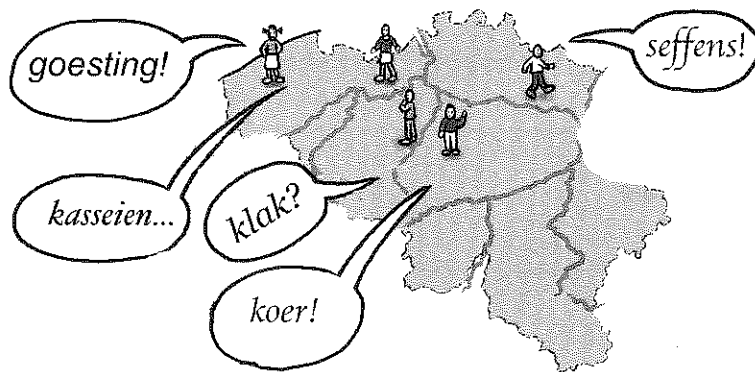

1	Deeltaal	4	16	Naamtaal	34
2	Wartaal	6	17	Kaarttaal	36
3	Korttaal	8	18	Speeltaal	38
4	Dichttaal	10	19	Graptaal	40
5	Kaaptaal	12	20	Puzzeltaal	42
6	Plaattaal	14	21	Teltaal	44
7	Praaltaal	16	22	Tijdtaal	46
8	Priettaal	18	23	Kooktaal	48
9	Grafitaal	20	24	Speltaal	50
10	Groepstaal	22	25	Stertaal	52
11	Geheimtaal	24	26	Rebustaal	54
12	Lijftaal	26	27	Dierstaal	56
13	Voeltaal	28	28	Digitaal	58
14	Fouttaal	30	29	Bouwtaal	60
15	Scheepstaal	32	30	Slottaal	62
				Hoe ver ben je?	64

In België spreken veel mensen Nederlands. Maar niet in heel België, alleen in Vlaanderen. In dat deel van België zeggen de mensen: wij klappen Vlaams.

Een Nederlander zou dan zeggen:

wij praten Vlaams. Geen wonder dat je soms moeite hebt om dat Vlaams te begrijpen. Maar dat geldt voor alle talen en dialecten!

1 Wat bedoelt een Vlaming met de schuingedrukte woorden? Schrijf dat maar achter de zinnen. Kies uit:

opruimen - pet - binnenplaats - zo meteen - zin - slager - kwart over vijf - straatstenen

Ik ben al lang genoeg hier, ik ga *seffens* naar huis.

Hebt u *goesting* in een kom soep?

Zij haalt het beleg altijd bij de *beenhouwer*.

Kom op, het is voorjaar, we gaan het huis *kuisen*.

We spraken af elkaar om *kwart na vijf* te zien.

De auto staat niet in de garage, maar op de *koer*.

Rijden op *kasseien* maakt een hoop lawaai.

Ben jij je *klak* vergeten?

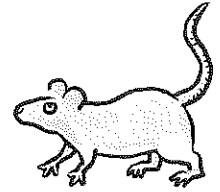
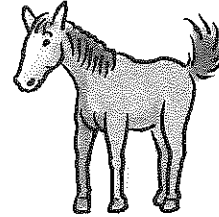
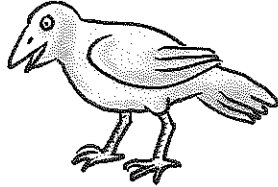
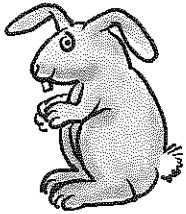

Naam .....

- 2** In Friesland spreken de mensen Fries. Bedenk maar hoe ze deze dieren noemen. Zet bij elk dier de naam in het Fries. Weet je ook nog de naam van dat dier in een andere taal of dialect? Zet dat er dan ook bij.

Kies uit: hynder - ko - hin - goes - kiep - knyn - hûn - fûgel - mûs - rôl

.....

.....

.....

.....

.....

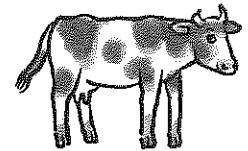
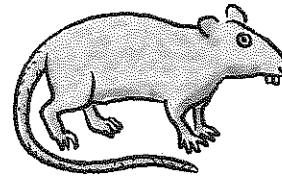
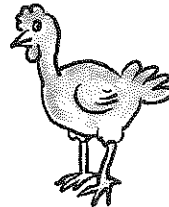
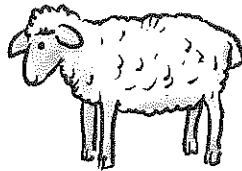
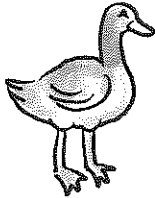
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

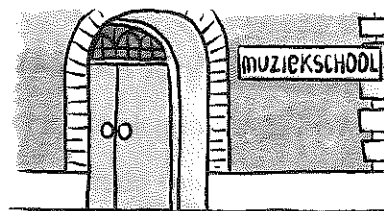
.....

- 3** Schrijf hieronder twee zinnen in je eigen taal of dialect. Denk maar aan iets om te eten of wat je thuis doet.

.....

.....

- 1 Watte speelt een muziekinstrument. Maar welk? Kleur steeds de letter van het goede antwoord en schrijf die in de letterbalk.

- 1 Dat is iedereen allang vergeten.

Dan kraait daar geen ... naar.

(g) haai (t) haan (f) haas

- 2 Meester David jou slaan?

Joh, hij doet geen ... kwaad!

(a) mot (i) bij (e) vlieg

- 3 Toen Zela dat droevige bericht kreeg,

barstte ze in ... uit.

(e) eten (i) krabben (p) tranen

- 2 Soms schrijft Watte woorden verkeerd.

Dan schrijft hij bijvoorbeeld *klas*, maar hij

bedoelt *slak*. Schrijf die woorden goed.

Gebruik alle letters van het schuingedrukte woord. Begin met de dikgedrukte letter.

- 4 Het scheelde maar weinig of ze hadden

Rosa als slachtoffer gekozen. Dan was zij het ... geweest.

(m) haasje (n) kalfje (k) kuiken

- 5 Het feest was wel leuk, maar Eric had te diep ... gekeken.

(d) in de fles (o) in het glaasje (k) in de drank

- 6 Kijk me eens diep in mijn ... zodat ik kan zien of je jukt.

(e) oren (r) ogen (l) neus

- 7 Nazim was de beste, hij stak met kop en ... boven de anderen uit.

(r) schotels (t) schouders (p) kont

Watte speelt

1	2	3	4	5	6	7

 Andersom! Dus .....

Last wordt een woord waarin het paard kan slapen .....

Schelt wordt een woord over Watte's geheugen .....

Raden wordt een vogel .....

Lopen wordt de naam van een land .....

Glans wordt een lenig dier .....

3 Watte weet het niet! Hoe heet dat spel ook al weer? Help hem.

Kleur steeds het goede rondje. Schrijf de letter in de balk.

- 1 Zoals het klokje thuis tikt ... **(r)** dansen de muizen op tafel **(m)** tikt het nergens **(n)** dempt men de put.
- 2 Als het kalf verdronken is ... **(e)** komt de boer vast kijken **(d)** is het huis te klein **(i)** dempt men de put.
- 3 Wie zijn billen brandt ... **(k)** moet op de blaren zitten **(r)** moet open kaart spelen
(g) gaat dat niet in zijn koude kleren zitten.
- 4 De appel ... **(a)** valt niet ver van de boom **(e)** bedekken met de mantel der liefde
(i) zat hij mee in zijn maag.
- 5 Wie eens steelt ... **(g)** moet op de blaren zitten **(d)** is altijd een dief
(s) wil het naadje van de kous weten.
- 6 Het zo druk hebben als ... **(r)** een appeltje voor de dorst **(o)** een klein baasje **(p)** de spijker op de kop slaan

Het spel heet

1	2	3	4	5	6

4 Welk spreekwoord van oefening 3

hoort erbij? Zet dat getal ervoor.

..... Hij doet net als zijn ouders.

..... Steeds van alles moeten doen.

..... In je eigen omgeving voel je je het lekkerst.

..... Pas als het te laat is, worden er maatregelen genomen.

..... Wie foute dingen doet, ervaart zelf de gevolgen.

..... Als je één keer iets fout hebt gedaan, word je er later weer op aangekeken.

Tom: tel.0253-276534

Je hebt al 2 jaar een konijn. Het heet Witje. Je wilt het verkopen omdat je geen tijd meer hebt om zijn hok elke week schoon te maken. Je wilt er 15 euro voor hebben, maar dan krijgt de koper de kooi er gratis bij. Je hoopt dat hij een leuk baasje krijgt.

[illegible]

*onder andere - enzoverder - alfabetisch -
 enzovoorts - naar aanbieding van -
 alstublieft - maar ingeval van - bladzijde -
 zaken ook zelf - kameraad - zie ommezijde -
 onderaf - september - na aanvang van - met
 ingang van - kapitaal - naar aanleiding van*

o.a. _____

sept.

n.a.v.

Z.O.Z.

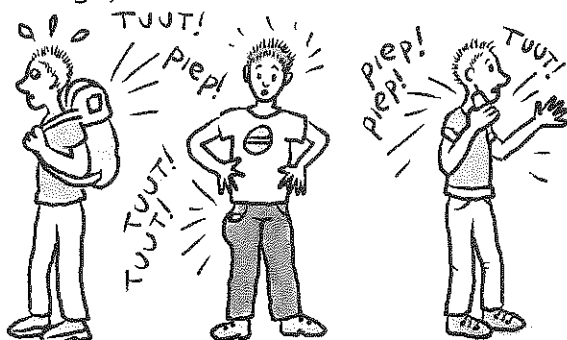
m.i.v.

blz.

enz.

aub

- hoi leon10 ik d8 dat je zou bellen en w8 al
3 dagen heb nx van je gehoord kan niet
langer w88 heb geen id waar je bent bel
aub grtjs hans

- Hoi Leontien,

Het sms-berichtje telt 108 tekens. Hoeveel tekens moest je gebruiken voor het 'gewone' bericht? Ook de punten en komma's meetellen! Ongeveer ..... tekens.

[illegible]

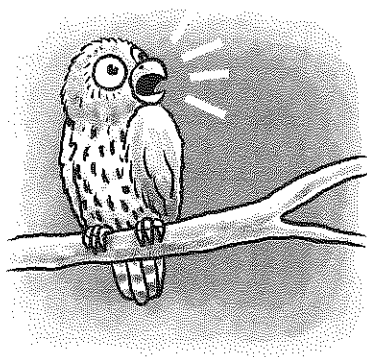
Ken je de blauwbilgorgel? Het is de bijzondere hoofdpersoon in een gedicht van Cees Buddingh'. Daarin lees je wat die blauwbilgorgel is en wat hij doet. Maar of dat je veel wijzer maakt ...

Hier leeft de blauwbilgorgel

1 Lees het eerste stukje van het gedicht. Geef de woorden die op elkaar rijmen dezelfde kleur.

*Ik ben de blauwbilgorgel.
Mijn vader was een porgel.
Mijn moeder was een porulan.
Daar komen vreemde kind'ren van.
Raban! Raban! Raban!*

2 *Porulan... van... raban.* Bedenk nog eens 8 woorden die rijmen op porulan.

3 Wat eet de blauwbilgorgel?
Kleur die woorden.

*Ik ben de blauwbilgorgel.
Ik lust alleen maar korgel.
Behalve als de nachtuil krijst.
Dan eet ik riep en rimmelrijst.
Rabijst! Rabijst! Rabijst!*

- 4** En wat doet de blauwbilgorgel? Maak een tekening die daarbij past.

*Ik ben de blauwbilgorgel,
Als ik niet wok of worgel,
Dan lig ik languit in de zon
En knoester met mijn knezidon.
Rabon! Rabon! Rabon!*

- 5** Lees het laatste stukje.

*Ik ben de blauwbilgorgel,
Eens sterf ik aan de schorgel,
En schrompel als een kriks ineen
En word een blauwe kiezelsteen.
Ga heen! Ga heen! Ga heen!*

- 6** Als je de blauwbilgorgel kent, dan ken je waarschijnlijk ook de schaluim, de gramin en de troetan. Schrijf over één van die drie een gedichtje.

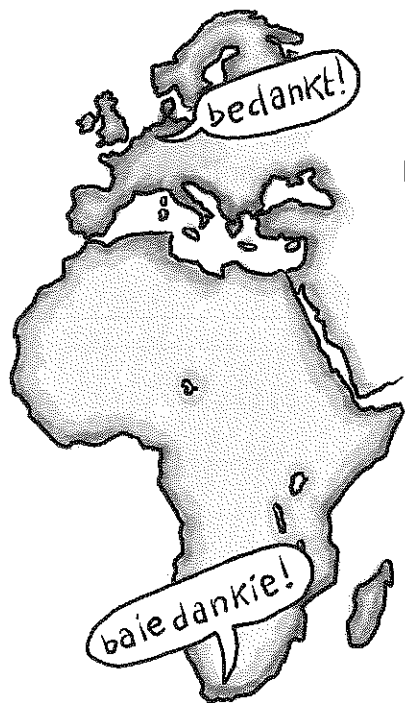

Helemaal onder aan de kaart van het werelddeel Afrika ligt het land Zuid-Afrika. Lang geleden zijn daar veel Nederlanders naartoe verhuisd. De mensen spreken er Engels en Zuid-Afrikaans. Voor Nederlanders klinkt dat Zuid-Afrikaans soms heel bekend. Soms klinkt het vreemd, maar je merkt dat onze talen familie van elkaar zijn.

1 Veel Zuid-Afrikaanse woorden herken je direct. Kijk maar. In het midden staan Afrikaanse woorden. Lees ze eerst hardop, want als je ze zegt, klinken ze vaak veel bekender in je oren dan wanneer je ze leest! Maak het Afrikaanse woord vast aan het Nederlandse woord dat hetzelfde betekent.

gemakkelijk

struisvoël

paardrijden

maklik

kruiswoordpuzzel

soektog

struisvogel

perdry

zoektocht

blokkiesraadse

zonder

sonner

nicht

wragtagwaar

laars

oral

's ochtends

brakkie

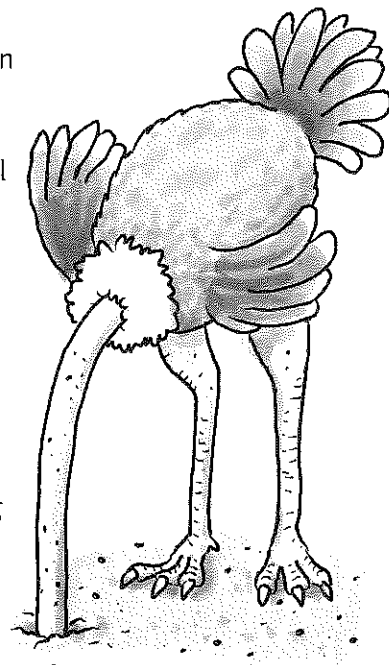
waarachtig

nig

klein kindje

leer

overall

soggens

2 Heb je zin in een Afrikaans gerecht. Wat dacht je van geroosterde ribskeywe?

Geroosterde ribskeywe met knoffelsous:

Geroosterde ribskeywe:

6 ribskeywe

sout en varsgemaalde swartpeper

Verhit 'n roosterpan sonder om enige vet of olie by te voeg tot rokend warm.

Rooster vir 7-10 minute of tot gaar na smaak. Voeg sout en peper by en sit dadelik voor met die knoffelsous.

Knoffelsous:

50 gr botter

2 knoffelhuisie

gekapte vars tiemie

suurlemoensap

Kijk goed naar het recept en maak de puzzel maar.

1 meteen

4 saus

7 zonder

2 gesneden

5 zout

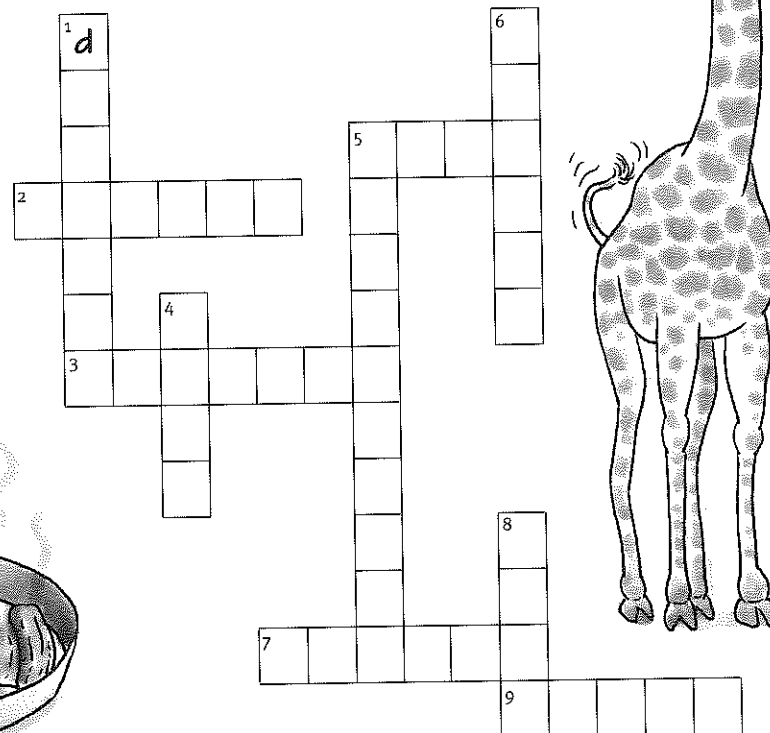
8 vers

3 knoflook

5 citroen

9 schijf

6 boter

Met tekeningen kun je soms evenveel zeggen als met woorden. Ook mensen die niet kunnen lezen of die uit het buitenland komen, begrijpen die taal. Kijk maar mee.

1 De bibliotheek gebruikt plaatjes om te laten zien wat voor soorten boeken je daar kunt lezen. Je kunt wel tien soorten onderscheiden. Zet onder elke tekening het nummer dat erbij hoort. Kies uit:

1 sprookjesverhaal

4 toekomstverhaal

7 liefdesverhaal

10 sportverhaal

2 zeevaartverhaal

5 doktersverhaal

8 oorlogsverhaal

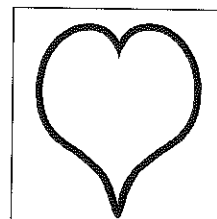
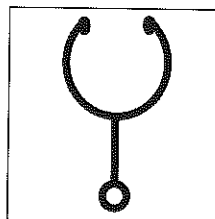
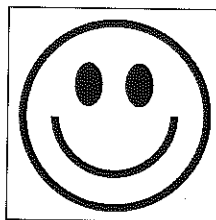
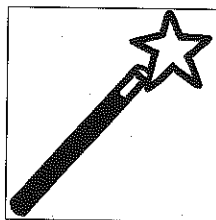
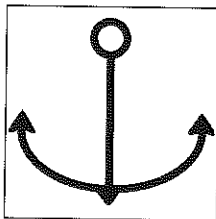
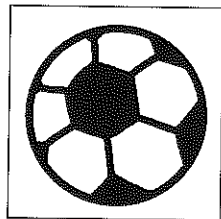
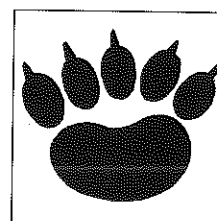
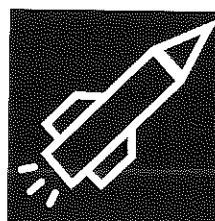
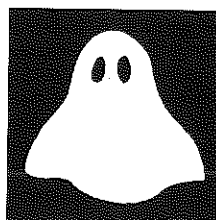
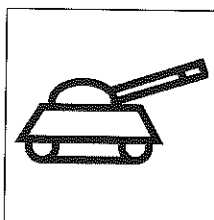
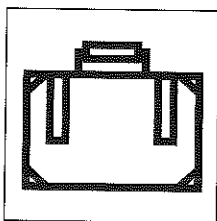
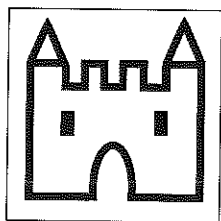
11 geschiedenisverhaal

3 griezelverhaal

6 grappig verhaal

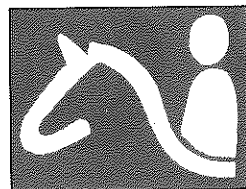
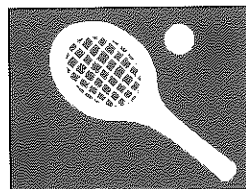
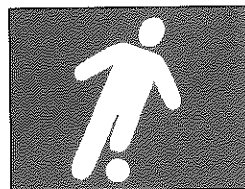
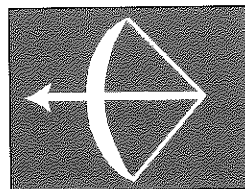
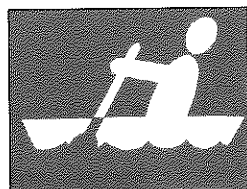
9 dierenverhaal

12 reisverhaal

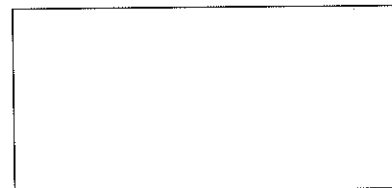
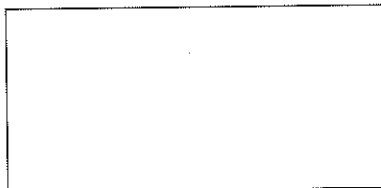

2 Zet onder elk plaatje welke sport erbij hoort. Kies uit:

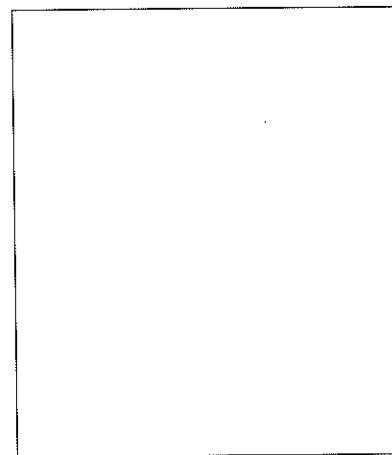
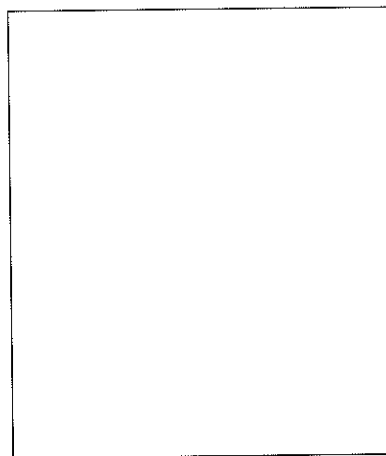
*voetbal - roeien - zwemmen - tennis -
boogschieten - paardrijden*

3 Bedenk zelf ook twee plaatjeswoorden.

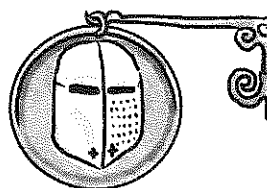
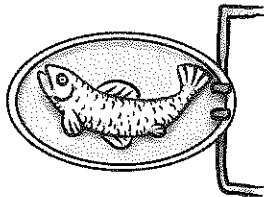
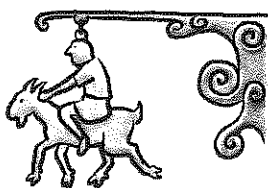
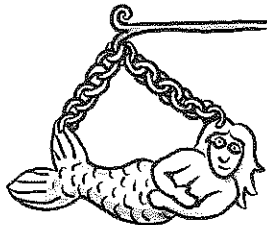
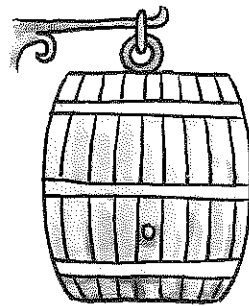
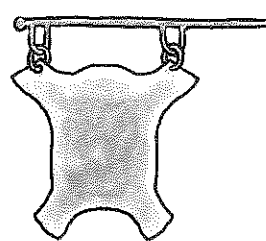
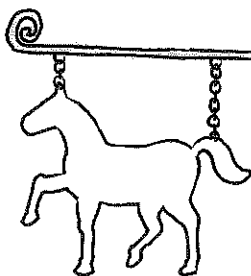
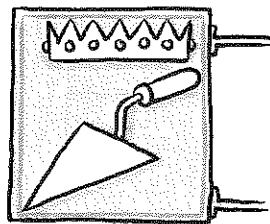
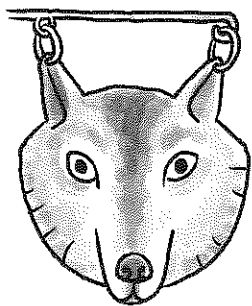
4 Teken hier je eigen verkeersbord en je eigen bibliotheekplaatje. Het mag een bestaand bord of plaatje zijn, maar je mag zelf ook een (grappige) verzinnen. Schrijf eronder wat het betekent.

In de tijd van de ridders waren de mensen niet gelijk. Een ridder was veel belangrijker dan een smid. Een kasteelvrouw was veel belangrijker dan een naaister. Maar in één ding waren ze wel gelijk: ze konden geen van allen lezen of schrijven. Daarom was het belangrijk om goed te kijken.

- 1** Cafés en herbergen hadden allemaal een uithangbord. Op dat bord stond de naam getekend. Schrijf de naam maar onder het goede uithangbord. Kies uit:

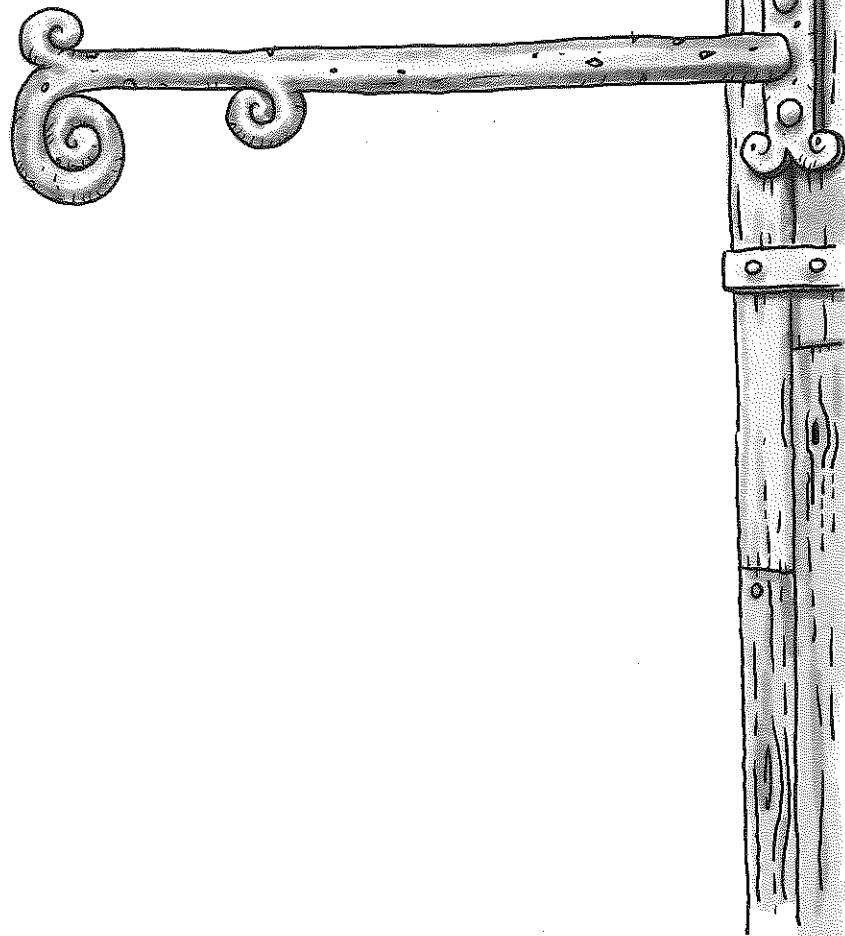
*de vergulde hand - in den wolf - de meermin - in de dry leerwerken - de gekroonde troffel - in den bockenreyder
- in de salm - in het wijnvat - het witte paertje - in den witten helm*

Naam .....

- 2** Drie andere herbergen heetten *De gecroonde hertogh*, *In den walvisch* en *De gelaersde kat*.

Teken hieronder een uithangbord voor één van deze herbergen en schrijf de naam eronder.

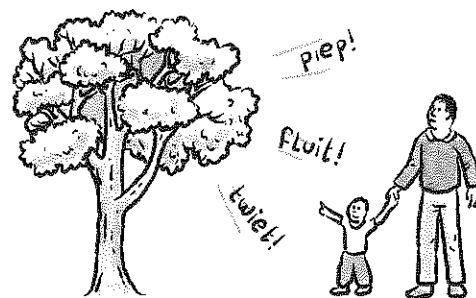

Naast veel andere dingen moeten kleine kinderen ook de taal leren. Daarbij maken ze vergissingen, maar doen ze ook ontdekkingen. Wat vind je van 'Papa, er zit een fluitje in de boom!'

① Soms zegt Niki dingen die ze zelf heeft bedacht. Toch snap je al gauw wat ze bedoelt.

Wat bedoelt ze met de schuingedrukte stukjes? Schrijf dat maar op.

Kies uit: kas - rug - schutting - pantoffels - make-up doos - helm -
ontbijt - tenen - lange broek - snotneus - schoenlepel

Pap, mijn *achterbuik* doet pijn.

Wil je mijn *voetvingers* knippen?

Deze sla komt uit *een glazen huis*.

Het is koud, ik doe *een broek met lange mouwen* aan.

Die soldaat heeft een *oorlogshoedje* op.

Ik heb nieuwe *slaapsloffen*.

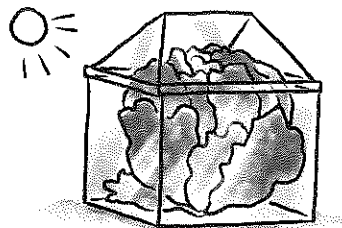
Mam, ik heb een *lekke neus*.

Ik houd van lekker *ochtendeten*.

We hebben een *bruin paaltjeshek*.

Ik krijg mijn schoenen niet aan, geef mij de *inglijder* even.

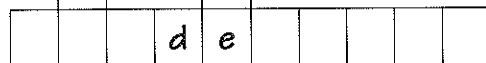
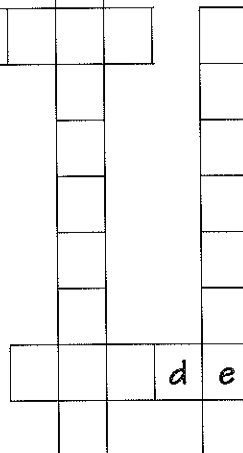
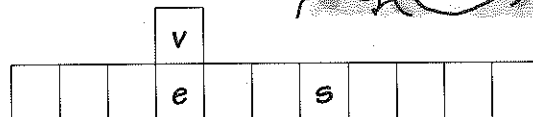
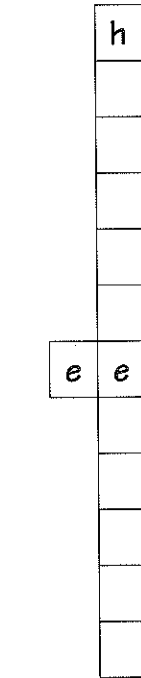
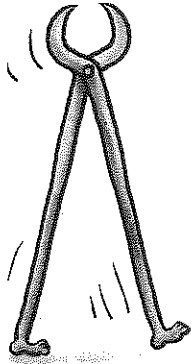
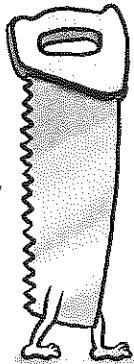
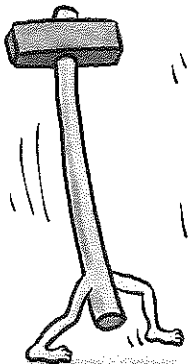
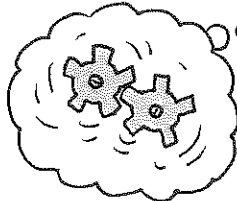
Mama heeft een *ogenblik* met rode bloemetjes erop.

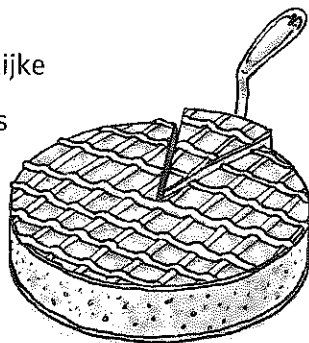
2

Kie

- 1

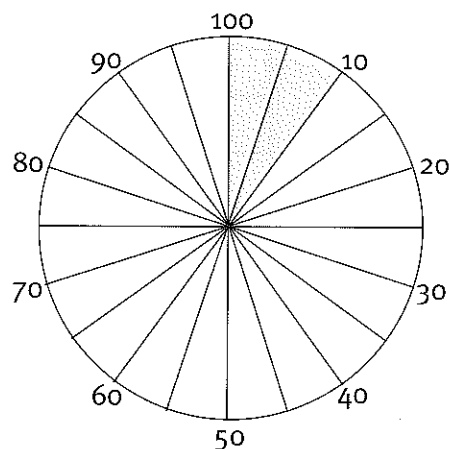
Met grafieken kun je op een overzichtelijke manier dingen laten zien waar je anders veel woorden voor nodig zou hebben. Kijk maar!

1 Groep 6 heeft geld nodig! Ze gaan flessen inzamelen en daarna het statiegeld innen. Van tevoren krijgen de ouders in een grafiek precies te zien, waaraan het opgehaalde geld besteed gaat worden. Meneer Frans heeft al een gedeelte ingekleurd. Maak de grafiek af. Gebruik kleuren.

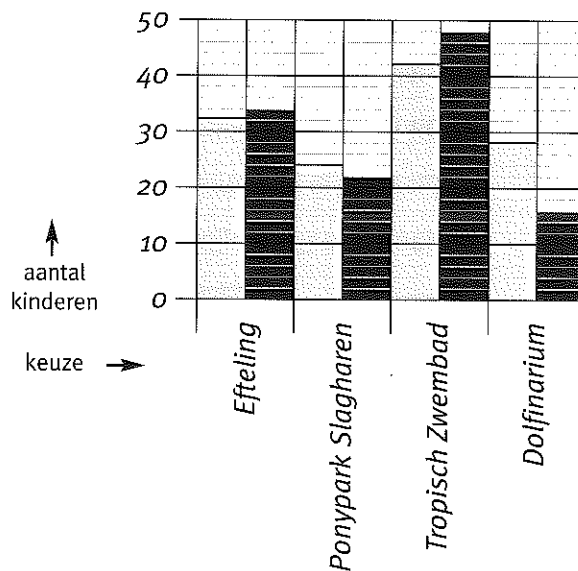
Van elke opgehaalde euro gaat

- ☒ 10 cent naar het Wereldnatuurfonds.
- ☐ 25 cent naar de schoolreis.
- ☐ 50 cent naar een blindengeleidehondfonds.
- ☐ 15 cent in de spaarpot voor de laatste schooldag.

2 De kinderen van 'de Brandaris' hebben mogen kiezen waar hun schoolreis naartoe gaat. De directeur heeft daar een grafiek van gemaakt. Lees de vragen op de bladzijde hiernaast en bekijk de grafiek hieronder. Kleur daarna de goede rondjes.

☐ meisjes ☒ jongens

Kleur wat klopt. In de grafiek kun je zien:

- ☐ Er willen meer jongens dan meisjes naar Slagharen.
- ☐ Het Tropisch Zwembad is het meest in trek bij de meisjes en bij de jongens.
- ☐ Naar de Efteling willen meer meisjes dan jongens.
- ☐ De meeste kinderen stemmen voor het Tropisch Zwembad.
- ☐ Er willen meer meisjes dan jongens naar het Dolfinarium.

3 Bedenk twee uitspraken die kloppen bij de Brandaris-leerlingen.

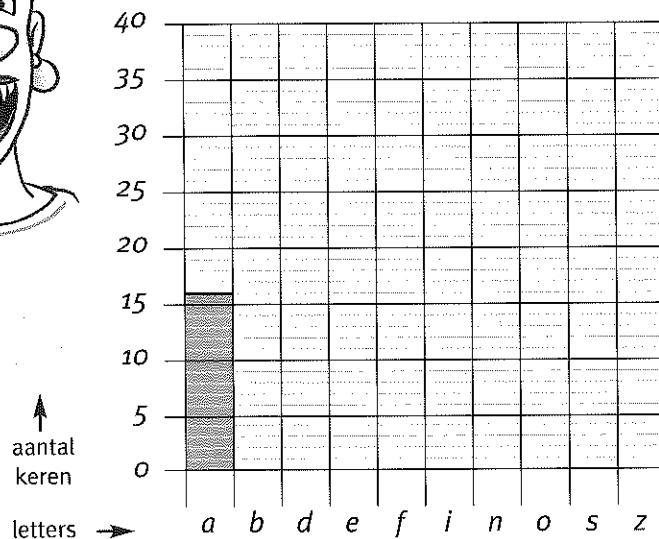

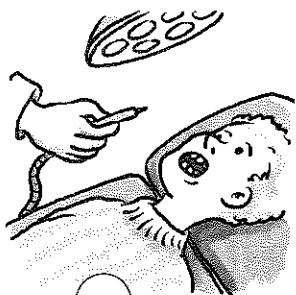
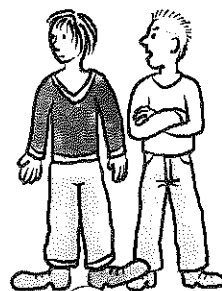
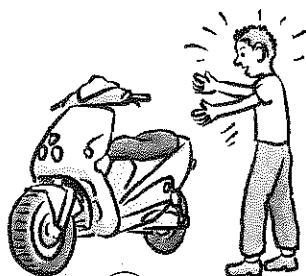
4 Maak een grafiek. Laat door een staaf zien hoe vaak elke letter in het onderstaande stukje voorkomt. De *a* is voorgedaan.

Wie heeft Jeske gezien? Ze heeft pretoogjes, een wipneus en rode lippen. Ze heeft fantastisch mooi haar. En dat is gevlochten in twee staartjes. In haar oren draagt ze zilveren oorbellen. Als u haar ziet, pas dan op: ze is ontsnapt en bijt misschien!

Als een dokter zegt: 'Die patiënt moet naar de O.K.', begrijpt de verpleger of verpleegster dat meteen. En dus gaat de patiënt naar de Operatie Kamer. En dat is maar goed ook, anders gebeuren er ongelukken.

1 Op scholen wordt soms ook een eigen taaltje gebruikt. Kijk maar of je dat snapt. Schrijf bij de tekeningen het cijfer van de zin dat erbij hoort.

- 1 Hé, Toos Hopeloos, je staat met je vliegdekschepen op mijn tenen.
- 2 Morgen moet ik naar de bekkenbeul. Ik hoop dat ik er zonder boren vanaf kom.
- 3 Geef me morgen maar een belletje, dan spreken we iets af.
- 4 Die brugpiepers weten nooit welke boeken ze nodig hebben!
- 5 Kom, we gaan naar de snakko voor een snelle hap. Daarna buiken we even uit en gaan naar de disco.
- 6 Te wauw, zeg! Vet! Supergaaf! Wat een onwerelds scheurijzer!

2 Sommige woorden ken je vast wel.

dombo - een domme jongen
slimbo - een slimme jongen
nono - een sufferd
brabo - iemand uit Brabant

Bedenk eens wat de volgende mensen waarschijnlijk zijn.

knoko .....

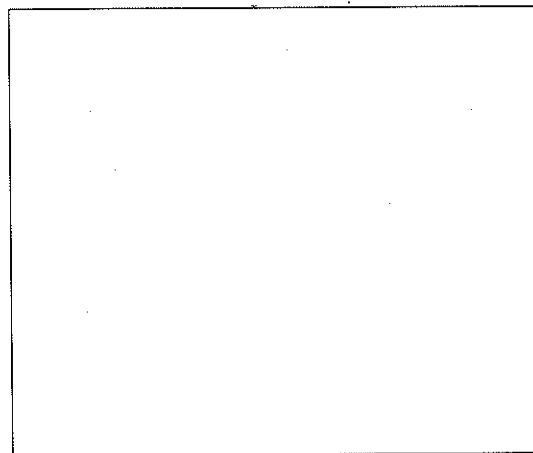
slomo .....

bobo .....

limbo .....

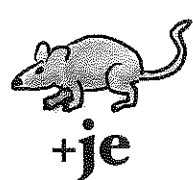
Maak hier een tekening van zo'n ...bo of ...ko.

Zet eronder wat het is.

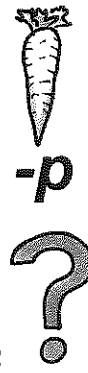
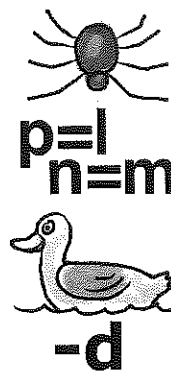
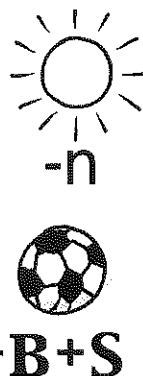
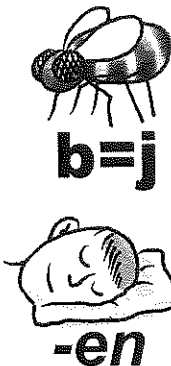

Dit is een .....

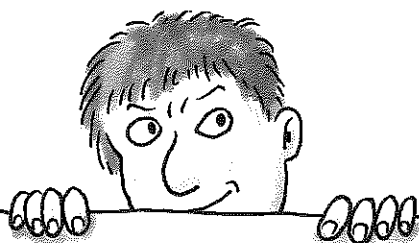
3 Los de rebus op.

of

Casper is spion. Hij gebruikt altijd geheimtaal als hij iemand een bericht stuurt. Kijk maar eens of je zijn briefjes kunt ontcijferen ...

- 1 En toen kwam er een kleine
- 2 Jongen langsgelopen met een
- 3 Grote hoed op. Die nam hij
- 4 Af en groette de man aan de
- 5 Overkant van de straat.
- 6 Ondertussen waren er
- 7 Wolken aan de hemel
- 8 Verschenen en de zon was al
- 9 Lange tijd verdwenen. De
- 10 Daken leken te blinken en de
- 11 zon zonk weg in de zee.

1 Casper heeft zijn moeder een briefje gestuurd. Die gebruikt de tekst hiernaast om dat te ontcijferen. Kun je dat ook? Als je het echt niet weet, kun je onderaan de bladzijde kijken.

3-9/ 1-9/ 3-1// 7-14/1-9//,
 5-1/6-1/7-4// 9-5/6-4/9-3// 2-11/3-11/1-19/2-2/5-7//
 10-15/6-8// 7-1/7-5/7-3// 10-4/8-2/5-7/8-4// 8-1/3-2/9-7//.
 1-19/10-3// 10-3/3-3/3-17// 9-5/10-4/7-6//
 7-1/8-2/8-7/10-3/2-1/8-9// 9-1/6-1/3-1/1-1/4-6/8-11/10-5//.
 2-1/1-5// 3-6/10-4/5-4/10-3/5-13/9-3/5-8// 1-10/1-1//
 4-1/4-1/9-3// 10-4/10-7/10-5// 6-5/4-7/10-1/8-2//
 7-4/7-2/4-2/4-2/6-4/1-12//.

Dag _____

_____

_____

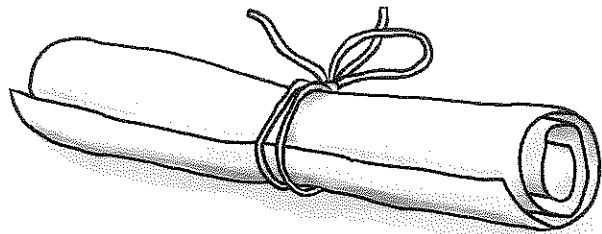
_____

Het eerste getal is het nummer van de zin, het tweede getal de plaats van de letter in die zin. Dus: 2-3 betekent de 2e regel en daarvan de 3e letter, dat is de n.

- Schrijf het in gewone taal. Als je er echt niet uitkomt, mag je opnieuw onder aan de bladzijde kijken.**

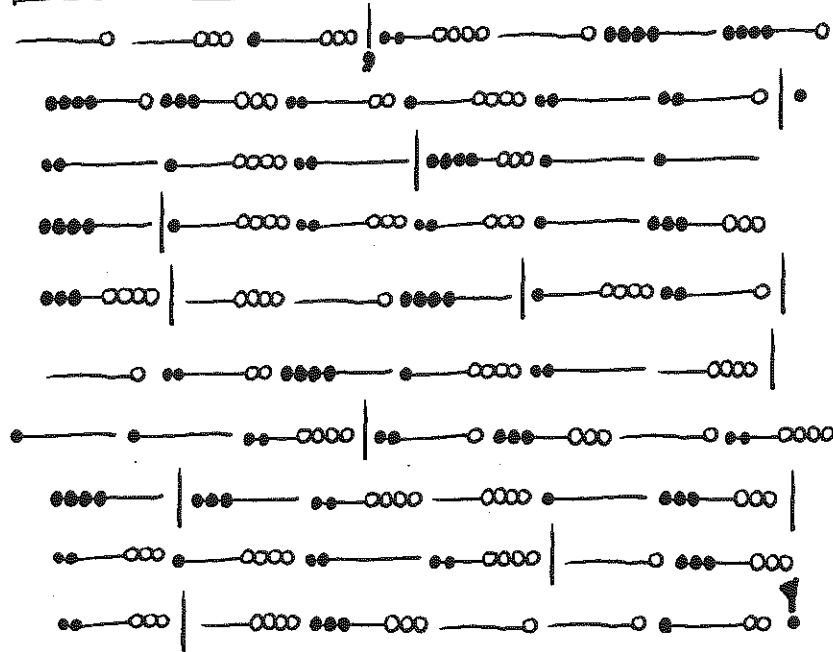
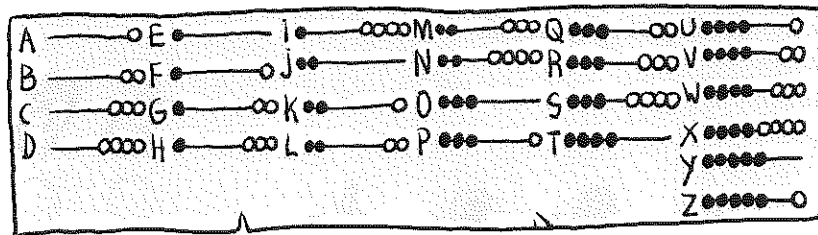
Id adms vdkjnl. Lzzq hj gdqjdm id
nnj vdk ynmcdq jneedq, gnnq!

M

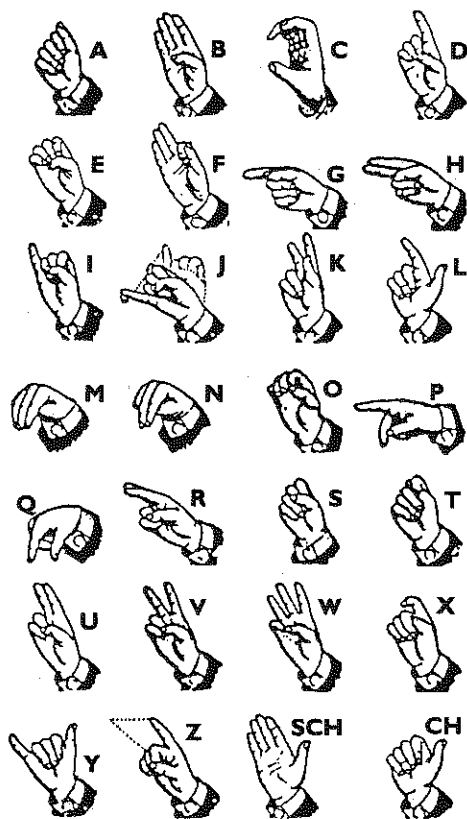
Je moet steeds een letter verder in het alfabet: l is dus m, z is de a, k is de l, enzovoorts.

- 3** Moeder krijgt een briefje terug van Casper. Natuurlijk weer in geheimschrift. Hij heeft er de sleutel bij gedaan. Vertaal het maar.

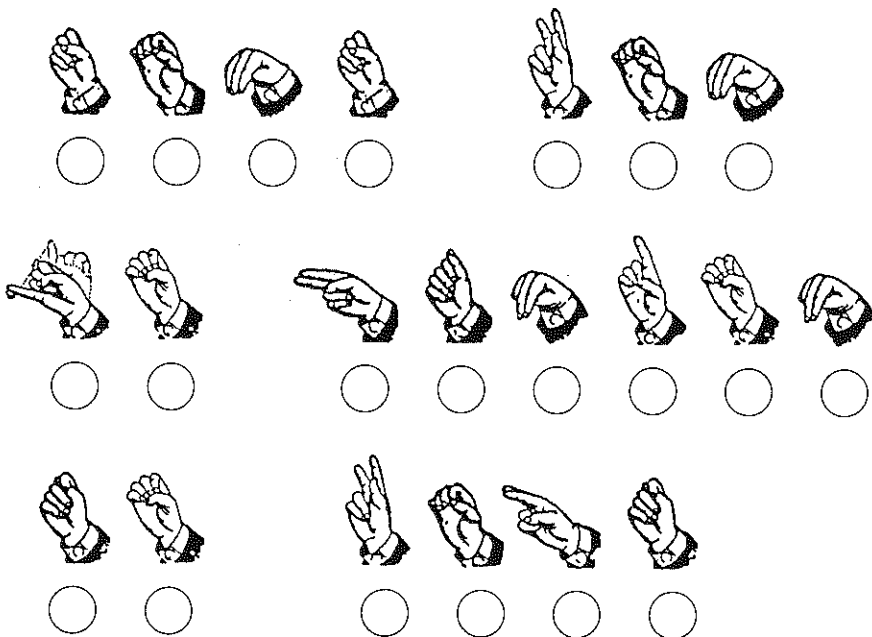

Hier zie je echte lichaamstaal: *vingertaal*.

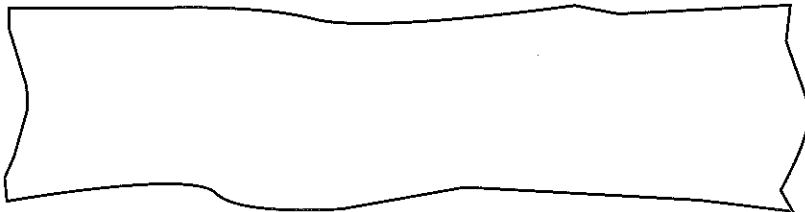
Elke letter wordt met een andere stand van de vingers uitgebeeld.

1 Wat wordt er hier 'gezegd'? Schrijf de letter onder elk gebaar en je komt het te weten.

2 Teken een woord in vingertaal door de tekens over te trekken. Laat een klasgenoot lezen wat je geschreven hebt.

3 Kleur het goede woord. Zet de letter in de balk. Wat komt eruit? Heb je zo iemand wel eens ontmoet?

1 Ruzie maken. **(s)** voet

Op de ... gaan. **(k)** vuist

(v) loop

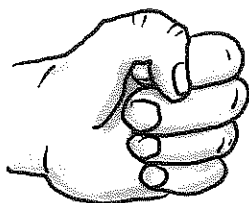

2 Iemand dwarszitten.

(a) hand

Iemand de ... dwarszetten. **(e)** vuist

(n) voet

4 Hij kan vlot praten. **(o)** mond

Hij is rap van ... **(e)** tong

(r) geluid

5 Geen uitweg meer zien.

(d) buik

Met de ... tegen de muur staan. **(t)** schouder

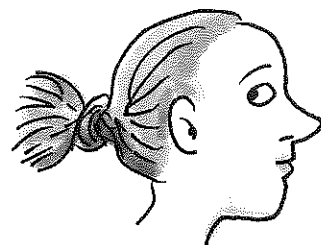
(o) rug

6 Iets goed onthouden. **(e)** neus

Iets in je ... knopen. **(t)** haren

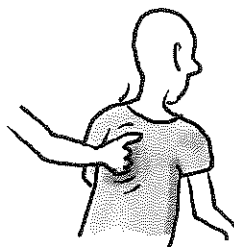
(o) oren

3 Iemand terechtwijzen. **(i)** vingers

Iemand op de ... tikken. **(h)** tenen

(o) rug

7 Veel spijt hebben.

(r) haren

Spijt hebben als ... op je hoofd. **(g)** handen

(m) armen

1	2	3	4	s	5	6	7

Ook blinde mensen kunnen lezen! De Fransman Braille heeft daarvoor letters uitgevonden. Die letters bestaan uit puntjes die je kunt voelen. Die puntjes zijn hieronder zwart gemaakt. Kijk maar.

a - ⠁   b - ⠃   c - ⠉   d - ⠙   e - ⠑   f - ⠋   g - ⠎   h - ⠈   i - ⠊   j - ⠗

k - ⠅   l - ⠌   m - ⠍   n - ⠝   o - ⠕   p - ⠏   q - ⠒   r - ⠞   s - ⠎   t - ⠞

u - ⠥   v - ⠺   w - ⠺   x - ⠭   y - ⠽   z - ⠵

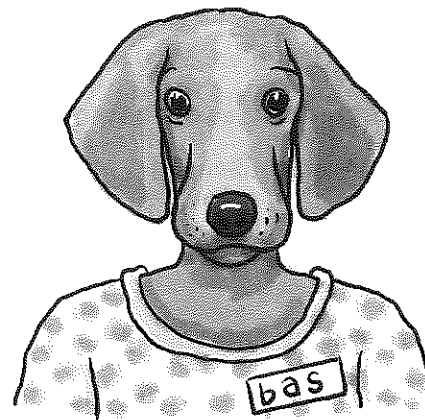
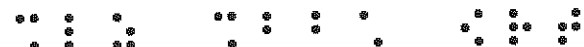

1 Kim schrijft haar blinde vriendin Myra. Wat schrijft ze - in brailleschrift! - boven haar brief?

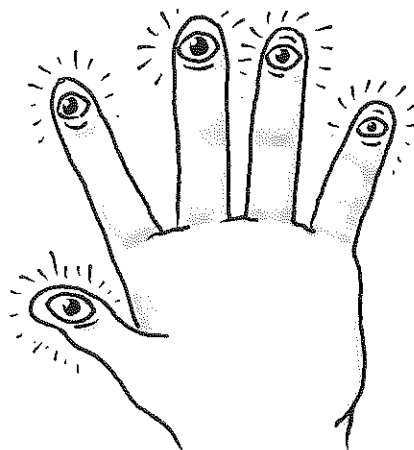
⠠⠠⠠⠠⠠⠠   ⠠⠠⠠⠠⠠⠠

2 Schrijf ook je eigen naam in brailleschrift.

3 Myra kan de brief van Kim niet lezen met haar ogen. Ze doet het met haar handen. Die lezen de puntjes. Wat schreef Kim?

4 Bedenk zelf nog een paar namen in brailleschrift.

Taal is van iedereen. Maar je kunt niet alles zeggen wat je voor de mond komt, want dan snapt niemand je. En dat is fouttaal!

1 Hier klopt maar weinig van. Het is gewoon fout. Maar wat moet er wel staan? Vul dat maar in.

Kies uit: *voet bij stuk* - *van eigen deeg* - *vastknopen* - *voor de boeg* - *takelt* - *uit mijn mond* - *het langste eind*

1 Die mensen zullen het de komende tijd wel moeilijk krijgen.

Ze hebben een zware tijd voor *hun neus*.

2 Met de gezondheid van Rons opa gaat het steeds slechter.

Hij *loopt* steeds verder af.

3 Elske was hondsbrutaal, maar de meester deed net zo terug. Hij gaf haar een koekje *uit de eigen bakkerij*.

4 John had ongelijk, maar hij hield *voetje bij voetje*.

5 Hij wou aan *het langste touw* trekken.

6 Ik snapte daar niks van. Je kon aan zijn verhaal geen touw *dichtmaken*.

7 Je neemt me de woorden *uit mijn gedachten*.

2 Sommige woorden zeg je heel anders dan je ze schrijft. Of denk je bij *kasjeru* meteen aan een caissière?

Schrijf de volgende woorden maar goed in de puzzelblokjes. Lees de woorden eerst hardop voor jezelf.

kerruk

knarie

gulukkug

elluf

sgadeluk

sreivscrift

aartbijen

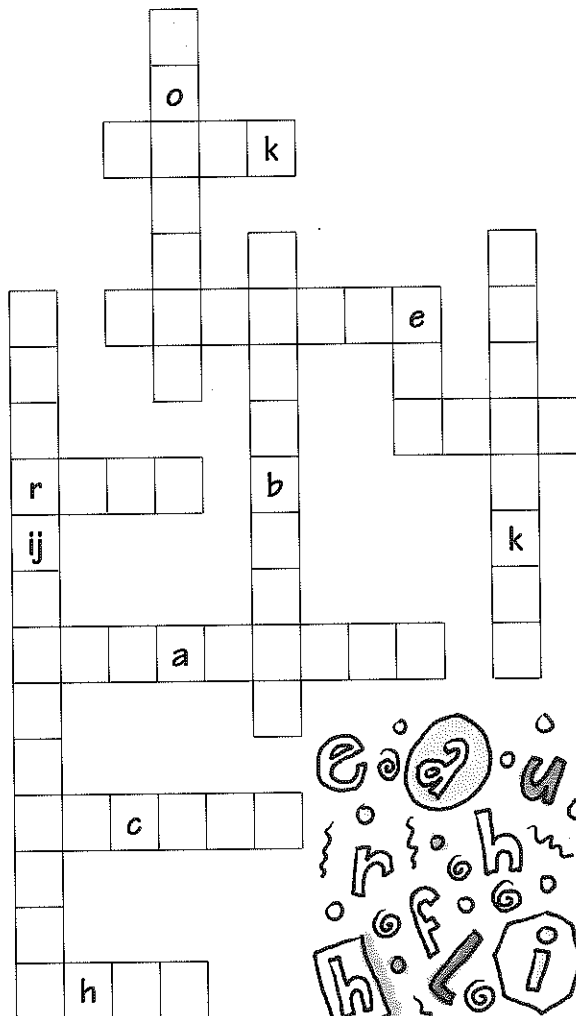
tee

vout

rou

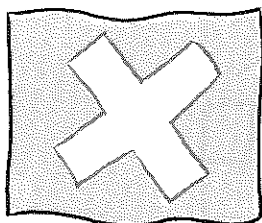
voebal

rusept

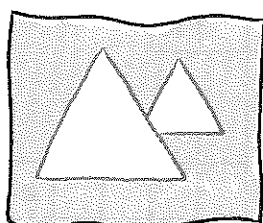

Bij de marine kan het gebeuren, dat twee schepen niet meer door de telefoon met elkaar mogen praten. Want de vijand kan hen afluisteren. En dan komen vlaggen goed van pas!

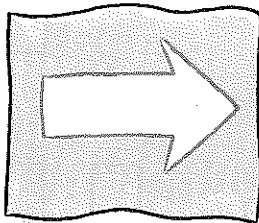
1 Met vlaggen kun je elkaar seinen geven. Dan moet je afspreken wat elke vlag betekent. Bijvoorbeeld:

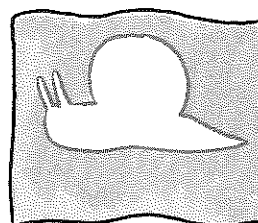
pas op

ijsbergen

volg mij

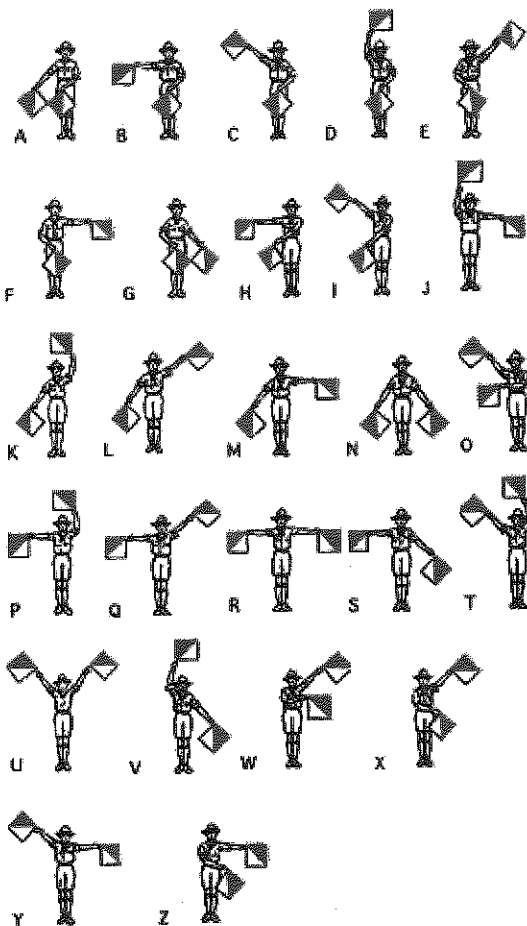
vaar langzaam

Bedenk twee berichten met vlaggen. Schrijf eronder wat ze betekenen. Je mag ook grappige tekeningen gebruiken.

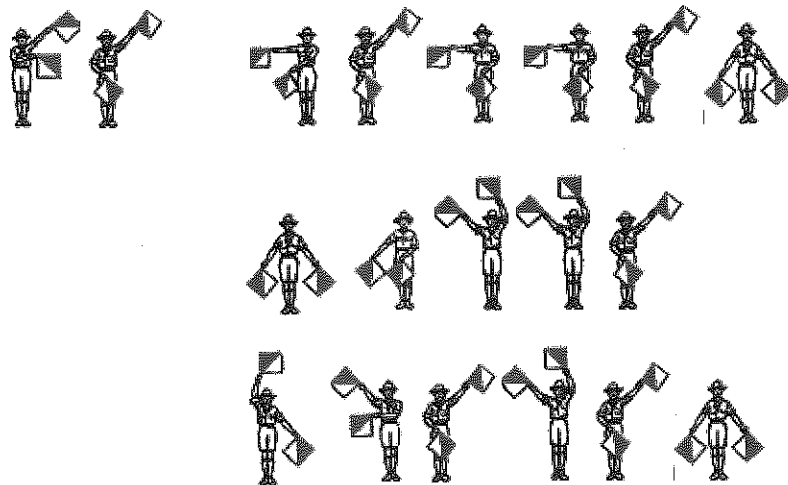

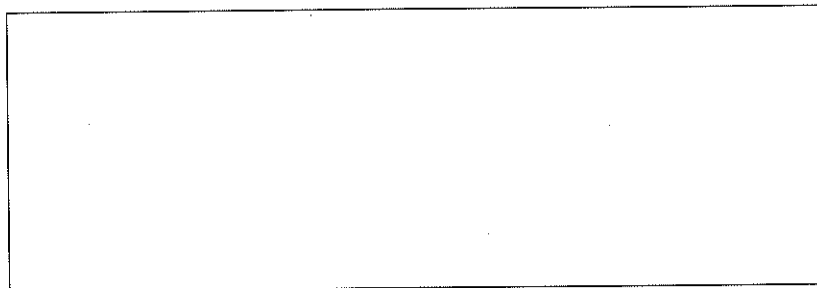
2 Ook kun je berichten seinen met armen en vlaggen. Elke stand van de armen is een letter. Kijk maar.

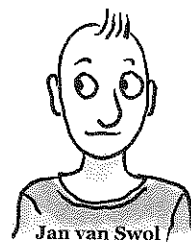
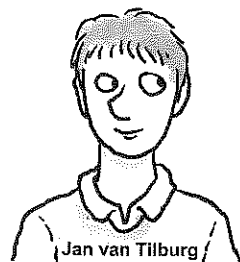
3 Wat seint dit schip?

4 Teken hieronder een bericht. Laat een klasgenoot het ontcijferen.

Meneer de Bakker, Jan Timmermans. Heb je je wel eens afgevraagd waar de namen van mensen vandaan komen? Soms kun je dat gemakkelijk bedenken.

1 De meeste mensen in ons land hebben pas sinds enkele honderden jaren een achternaam. Keizer Napoleon eiste 200 jaar geleden dat iedereen een achternaam moest nemen. Veel van die namen zeggen iets over de woonplaats: *Jan van Tilburg*, of *Frits van Utrecht*. Schrijf eens drie achternamen op die afstammen van een woonplaats. Je kunt een telefoonboek gebruiken.

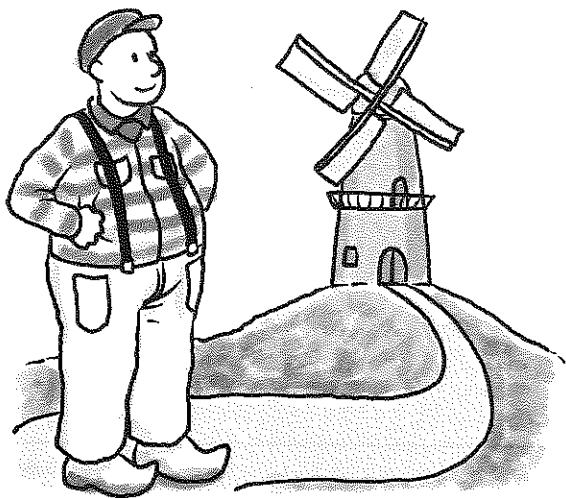

---

2 Ook kun je vaak zien welk beroep iemand vroeger had. Bijvoorbeeld *Ted Molenaar* en *Jan Advocaat*. Zoek of bedenk drie namen die afstammen van het beroep.

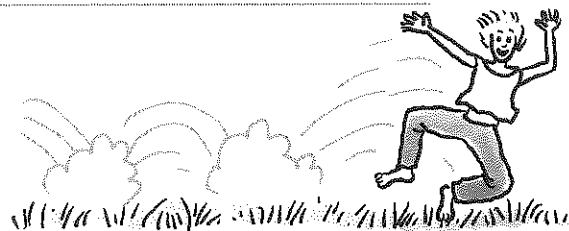
3 Jansen betekent eigenlijk *Jans-zoon*.

Zoek nog drie namen die afstammen van de voornaam van de vader.

.....

.....

.....

4 Ook vind je soms grappige namen in het telefoonboek, zoals *Naaktgeboren* of *Springintveld*. Zoek in het telefoonboek een paar namen die je grappig vindt.

.....

.....

.....

5 Hieronder zie je achternamen. Geef ze een kleurtje.

rood - namen die komen van een plaats.

geel - namen die komen van een beroep.

blauw - namen die komen van de voornaam van de vader.

oranje - namen die komen van een bijnaam.

Van Mierlo

Sterkenboer

de Visscher

van den Dove

den Brabander

Pietersen

de Stier

van de Ven

Molenaers

Schoenmaekers

de Hakkelaer

Goossen

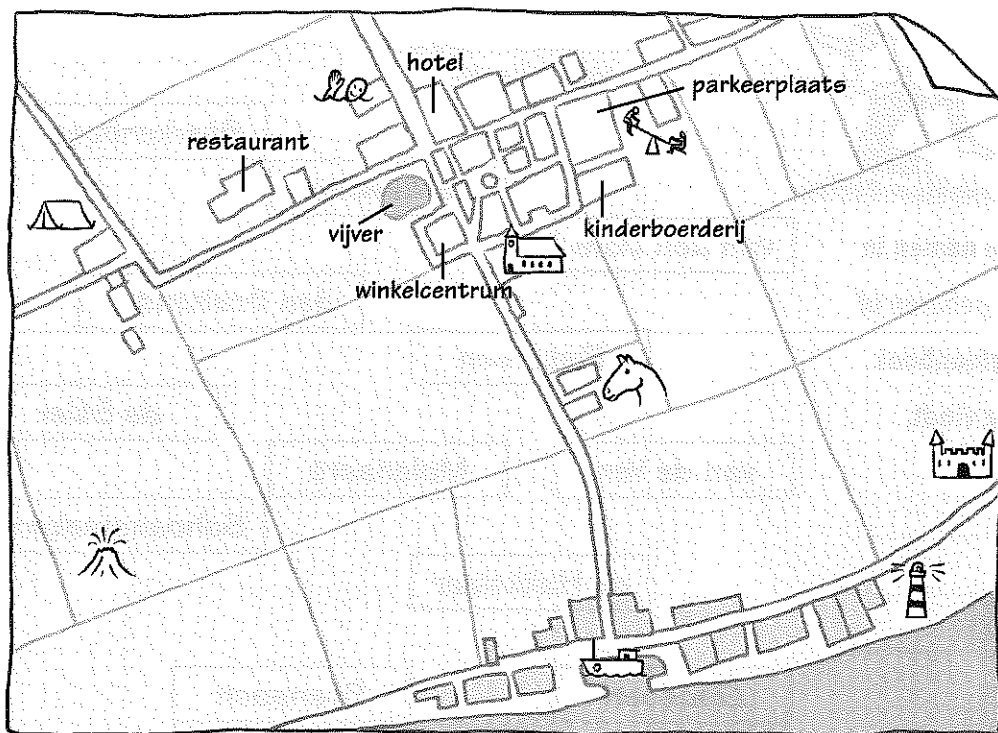
Stenssen

Plattegronden en kaarten hebben hun eigen taal. Een groene kleur betekent meestal gras of bomen. Een blauwe kleur is de zee, een meer of een rivier. Wat de kleuren en tekens betekenen staat apart in de legenda.

1 Wat betekent de legenda? Schrijf dat er maar bij. Kies uit:

kasteel - manege - haven - vulkaan - speeltuin -

camping - vuurtoren - kerk - zwembad

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

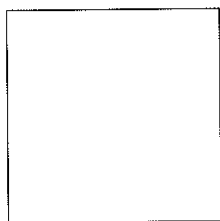
_____

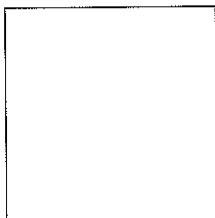
_____

Naam .....

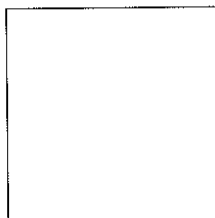
2 Op de kaart staan nog woorden. Maak daarvoor een paar mooie legenda- tekeningetjes.

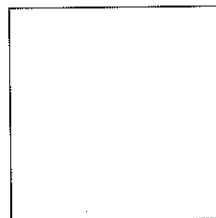
hotel

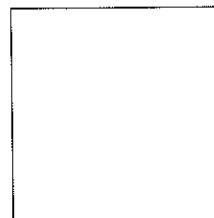
parkeerplaats

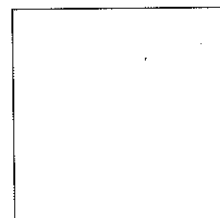
kinderboerderij

restaurant

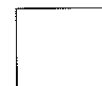
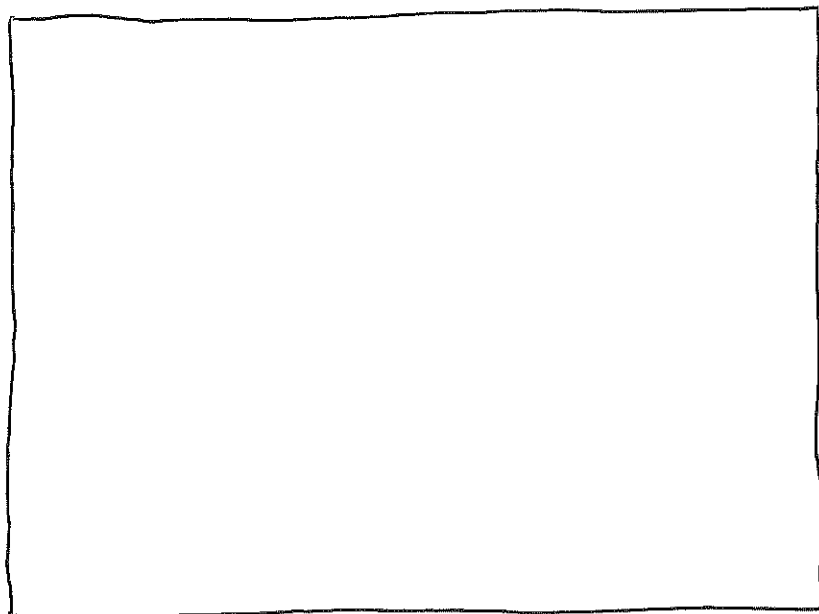

winkelcentrum

vijver

3 Maak je eigen kaart. Bijvoorbeeld van je eigen kamer. Of van de school. Maak er een duidelijke legenda bij.

Ook bij sport en spel gebruik je taal. En bij spelletjes zeker!

1 Weet je wat een tongbreker is? Nee?

Zeg maar eens tien keer achter elkaar:

De kat krabt de krullen van de trap.

Dat is dus een tongbreker! En dit ook:

Lientje leerde lotje lopen,

langs de lange Lindenlaan.

Je ziet: bijna elk woord begint met dezelfde letter. Bedenk nu zelf een tongbreker.

Zeg hem eerst een paar keer hardop voor jezelf. Klinkt hij lastig? Laat hem dan lezen en opzeggen door een klasgenoot.

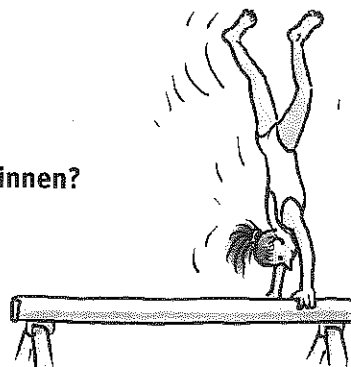
---

2 Over welke sporten gaan de zinnen?

Schrijf het goede nummer ervoor.

Kies uit:

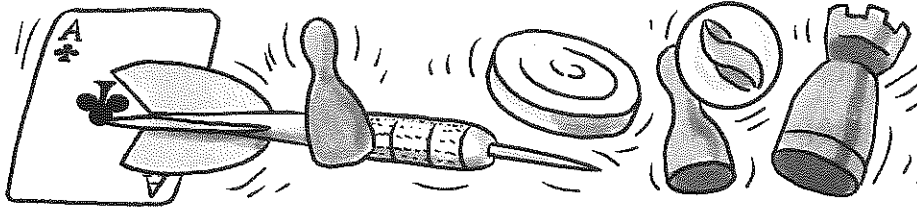
- 1 tennis
- 2 boogschieten
- 3 zeilen
- 4 wielrennen
- 5 voetbal
- 6 boksen
- 7 skiën
- 8 zwemmen
- 9 hockey
- 10 turnen

- ☐ De keeper trapte de bal ver weg.
- ☐ De bal kwam van de stick tegen de voet.
- ☐ Dat schot was midden in de roos.
- ☐ Zij is kampioen op het onderdeel rugslag.
- ☐ De renner demarreerde op de helling en won de koers.
- ☐ Zij maakte een netfout en mocht opnieuw opslaan.
- ☐ Ze maakte een salto achterwaarts op de balk.
- ☐ Hij slalomt van de helling.
- ☐ De tegenstander nam hem de wind uit de zeilen.
- ☐ Hij ging in de derde ronde knock-out.

3 In dit letterblok staan 16 namen van spelletjes of wat met spelen heeft te maken. Als je alles hebt gevonden, houd je letters over, die samen een woord vormen. Dat woord hoort bij alle spelletjes.

- 1 schaken
- 2 winnaar
- 3 halma
- 4 tikkertje
- 5 pion
- 6 puzzelen
- 7 kwartet
- 8 spelbord
- 9 dambord

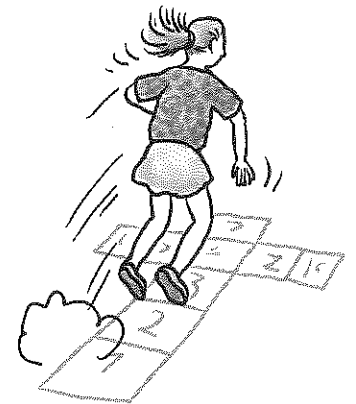
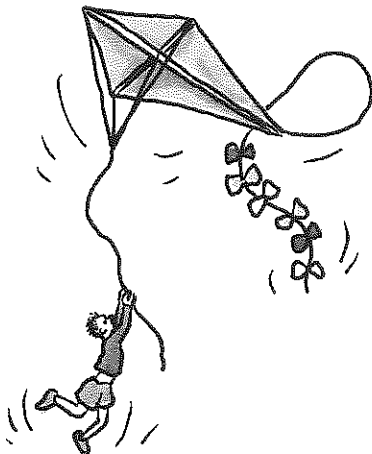

- 10 damstenen
- 11 schaakstukken
- 12 darts
- 13 knikkeren
- 14 hinkelen
- 15 ganzenbord
- 16 vliegeren

s	w	i	n	n	a	a	r	h	a	l	m	a
c	d	a	r	t	s	p	e	l	b	o	r	d
h	s	p	e	d	a	m	b	o	r	d	k	a
a	l	p	u	z	z	e	l	e	n	r	w	m
k	e	v	l	i	e	g	e	r	e	n	a	s
e	g	a	n	z	e	n	b	o	r	d	r	t
n	g	e	h	i	n	k	e	l	e	n	t	e
s	c	h	a	a	k	s	t	u	k	k	e	n
k	n	i	k	k	e	r	e	n	l	s	t	e
t	i	k	k	e	r	t	j	e	p	i	o	n

Bij alle spelen horen

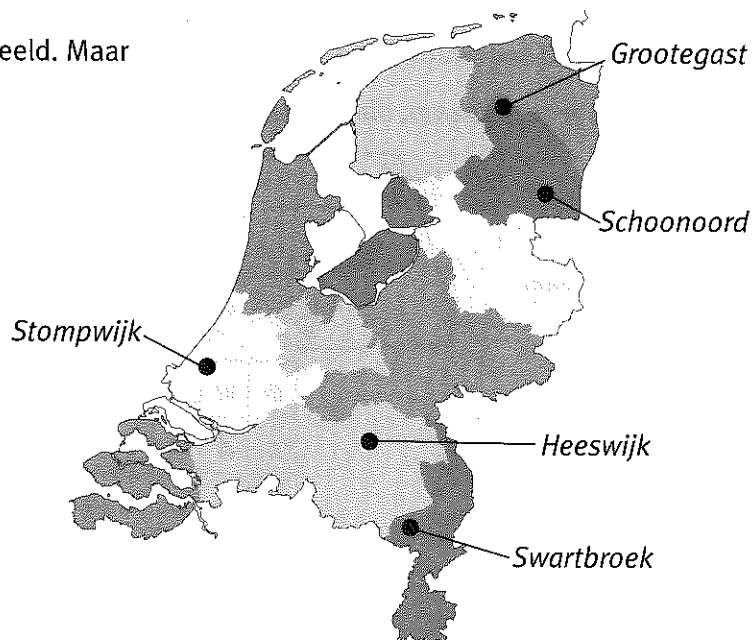
Taal is soms heel ernstig. Bij verdriet en ziekte bijvoorbeeld. Maar met taal kun je ook heel grappige dingen doen.

1 Engelen is een plaats. Hij ligt vlak bij Den Bosch.

Maar als je zegt 'Dat meisje komt uit Engelen' bedoel je dat het een schatje is!

Op het kaartje zie je vijf plaatsnamen.

Bedenk bij iedere plaats hoe je die naam grappig kunt gebruiken. En schrijf dat maar op.

2 Je kunt woorden langer maken. Bijvoorbeeld:

melk - melkfles - melkflesdop - melkflesdopreparatie - melkflesdopreparatiefabriek.

Zo'n fabriek bestaat niet, maar zou kunnen bestaan.

Bedenk er twee met de woorden hieronder.

En verzin er dan nog eentje.

sleutel - sport - houder - drager - dames - reparatie - bagage - fiets - winkel - hanger - werkplaats

Naam .....

3 Lees goed:

vanda aghe bik lek kerge geten.

Inderdaad, er staat:

Vandaag heb ik lekker gegeten.

Schrijf hieronder een briefje aan een klasgenootje. Breek de woorden telkens af op een rare plek. Laat je klasgenoot eronder schrijven wat je hebt geschreven. En vraag of hij ook zo'n bijzonder briefje voor jou wil schrijven! Schrijf dat dan maar goed.

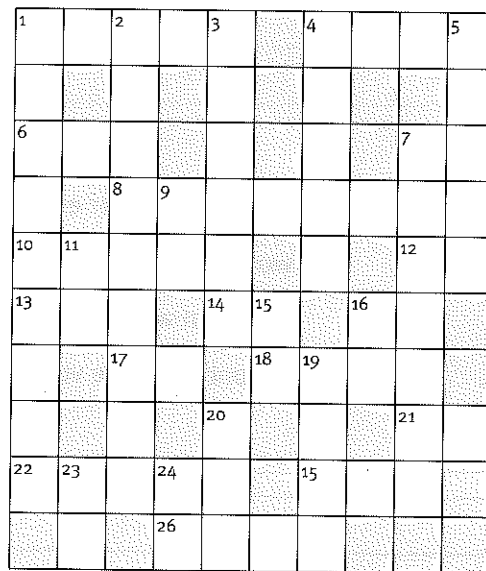
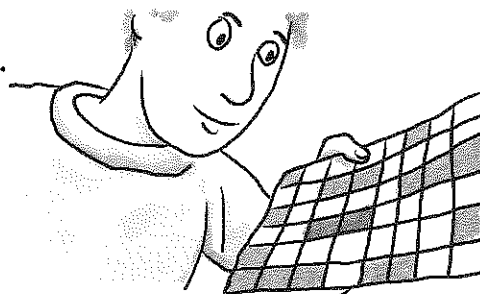

---

1 Vul de kruiswoordpuzzel maar in.

van links naar rechts →

- 1 Je moet door de zure ... heen bijten.
- 4 Ik lees een spannend ...
- 6 Een ander woord voor snel.
- 7 Dit zeg je als je iets vies vindt.
- 8 Dit dier heeft een pluimstaart.
- 10 De maan draait rond de ...
- 12 Vandaag eet ik, gisteren ... ik.
- 13 Hier kun je op lopen.
- 14 ... regen komt zonneschijn.
- 16 Niet uit, maar ...
- 17 Jij hebt jouw bal, u hebt ... bal.
- 18 Frankrijk is een groot ...
- 21 Jongens ... meisjes.
- 22 Andere naam voor papegaai.
- 25 Een vrouw in een klooster.
- 26 Een meisjesnaam.

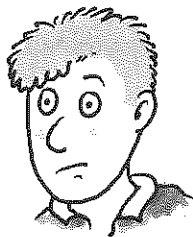

↓ van boven naar beneden

- 1 Groeit in de grond, kun je eten.
- 2 Als iets heel erg duur is, is het ...
- 3 Een ander woord voor slagen.
- 4 Een flat wordt gemaakt met platen van ...
- 5 De verkoopster zei: 'De ... is koning'.
- 7 Aan een kaars kun je je vingers ...
- 9 De afkorting van en *dergelijke*.
- 11 De dokter zei: 'Zeg eens ...'
- 15 Heb jij je taak ... af?
- 16 Ik heb zin ... een peer.
- 19 Als je deze meisjesnaam omdraait, staat die er nog.
- 20 Hier schrijf je mee.
- 23 Een bijzondere stier.
- 24 Daar hangt een zeil aan.

2 Welk woord staat er in de vakjes?

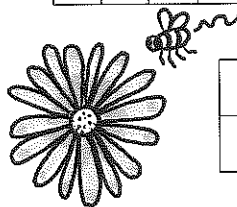
De eerste en laatste letter staan ingevuld.

z	p	l	z
n	e	u	e

→

p							n

a	t	b	c
h	a	n	a

→

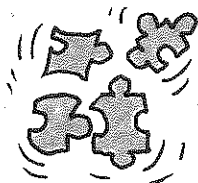
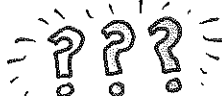
a							n

r	b	n	f
e	k	o	i

→

b							f

f	n	i	g
a	m	o	l

→

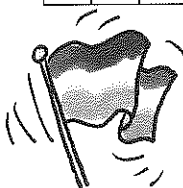
f							o

a	w	r	s
n	n	e	i

→

w							s

k	a	n	e
i	v	a	t

→

v							e

3 Maak zoveel mogelijk woorden uit de letters van dit woord.

k l e u r d o o s

Hoeveel woorden heb je?

Laat een klasgenoot hetzelfde doen.

Wie heeft er de meeste woorden?

We tellen heel wat af! Maar dat hoeft echt niet vervelend te zijn.
Kijk maar.

- 1** In elke zin zit een teltaalwoord verstopt, denk maar aan:
Ad riep hem (*drie*). **Onderstreep die teltaalwoorden en schrijf ze voor de zinnen.**

..... Als ze steeds komen, vinden ze het vast gezellig.
..... Dat weet ik niet zo precies, hoor!
..... Op die weg rijdt altijd veel vrachtverkeer.
..... Dit jaar gaan we in de vakantie naar Tjechië.
..... Alle mensen in het land riepen: Leve de koning!
..... De schilder heeft onze vensters geschuurd.
..... Heeft die dan geen andere klussen om handen?

1 verjaardag 4 en
in je 8 er tuin!

- 2** Telwoorden hebben ook vaak een bijbetekenis. Kleur het goede getal en de letter.

1 Het getal dat ongeluk brengt.

7	11	13
r	d	g

3	7	11
e	l	u

2 Het getal van de goden.

2	11	13
g	l	v

3 Het getal van de gekken.

7	3	4
u	e	t

4 Het getal van volmaaktheid.

7	11	13
k	n	s

5 Het getal dat geluk brengt.

Zet de gekleurde letters in de balk.

Geloof jij dit?

Scherven brengen

1	2	3	4	5

3 Bij tellen horen tijden, maten en plaatsen. Welke?

graden - jaar - maat - vak - uur - lijn - week - perron - nummer

Ik heb ..... 38 van schoenen.

Ga je met de bus? Dan moet je ..... 10 hebben.

Ik heb een kaartje voor ..... 4 gekocht.

Ik heb op de thermometer gekeken, het is 24 ..... nu.

De schoolreis is in ..... 34 van dit jaar.

De trein vertrekt vanaf ..... 2 vandaag.

Onze hond is al 10 ..... oud.

We hebben afgesproken elkaar om 9 ..... te zien.

4 Vertaal de woorden uit deze Romeinse cijfertaal.

Rik IVt zijn verjaardag. .....

Ron is verllltig. .....

Hana verwVIII jou .....

Ik ben tegen III III thuis. .....

Ravi zVIII ekenfilms. .....

5 Maak van deze teltaalwoorden maar cijferwoorden. Teken die woorden op een bijzondere manier.

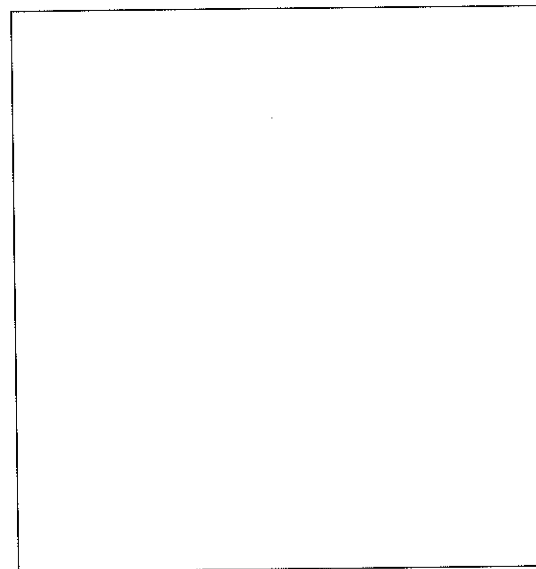
Ron en Rik zijn een tweeling.

Ron heeft een driewieler.

Rik heeft een tweedehands fietsje.

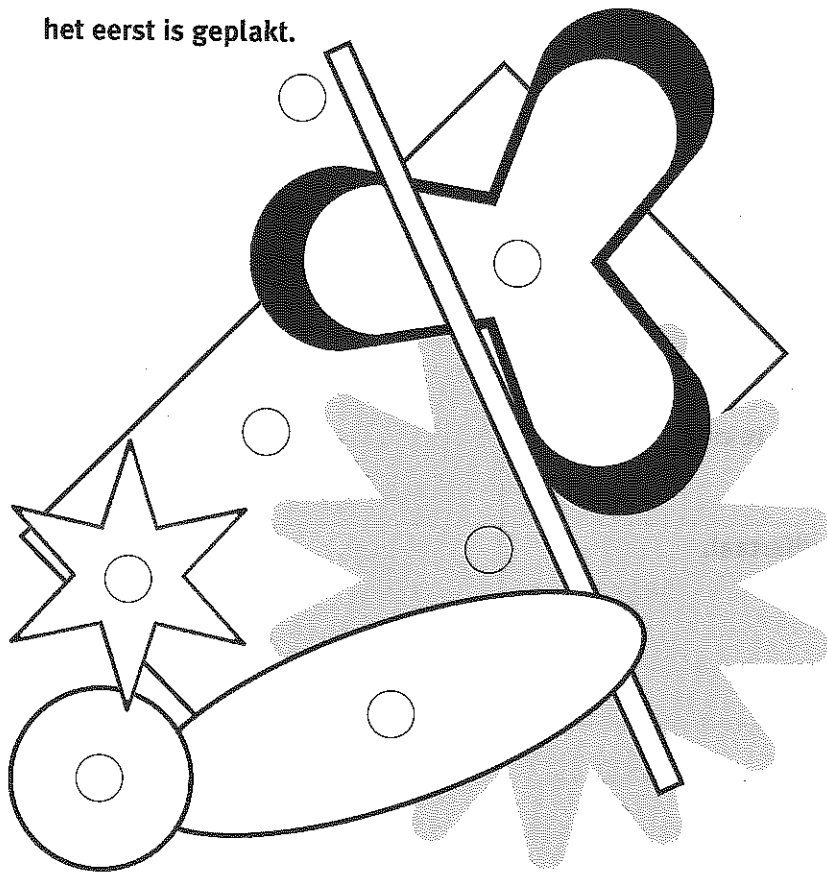
Daar mogen zij niet mee op de vierbaansweg.

Maar daarover verdrietig? Nooit!

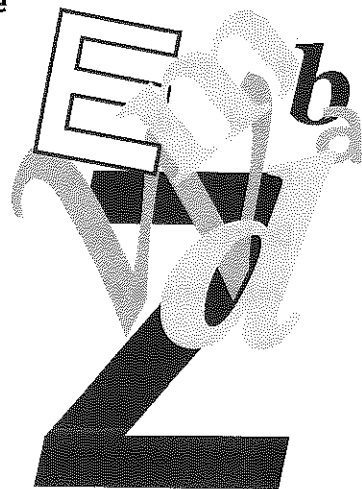
Heb je wel eens gehoord van de *looimaand* of *sprokkelmaand*? Na het maken van deze taak weet je daar alles van.

- 1 Hier zie je een plakwerkje. Zet een 1 in de vorm die het laatst geplakt is. Nummer verder. De 7 komt dus in de vorm die het eerst is geplakt.

- 2 Je ziet hier 7 letters. Schrijf ze onder de tekening in de goede volgorde. Begin met de letter die het laatst is geschreven.

Eindig met de
eerst
geschreven
letter.

Foutje! Er is iets fout gegaan met plakken!
Kijk maar welk woord er staat als je van
rechts naar links leest.

3 Vroeger gebruikten de mensen andere namen voor de maanden. Vul de naam in achter de goede maand. Kies uit:

*oogstmaand - looimaand - grasmaand - schrikkelmaand -
hooimaand - herfstmaand - wintermaand - lentemaand -
wijnmaand - slachtmaand - bloeimaand - zomermaand*

januari	juli .....
februari	augustus .....
maart	september .....
april	oktober .....
mei	november .....
juni	december .....

Zoek op in je woordenboek of op Internet wat 'looien' betekent.
looien - .....

En waarom heet februari ook wel schrikkelmaand?

.....

.....

4 Vul de goede tijdwoorden in.

De woorden staan van korte naar lange duur.

In plaats van een 'tel' zeggen we ook wel
een s .....

60 daarvan samen noemen we een
m .....

en 60 van die weer een u .....

24 daarvan samen noemen we een d .....

en 7 van die gaan in een w .....

het jaar verdelen we in 12

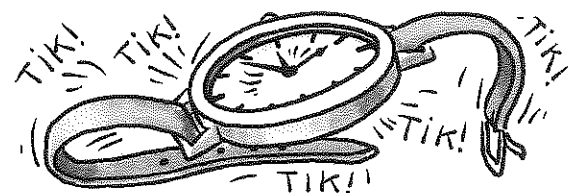
m .....

en drie van die samen noemen we
een k .....

4 daarvan gaan er in een j .....

100 jaren gaan in een e .....

en 1000 in een m .....

- 1 Het recept moet duidelijk zijn.
- 2 Het recept moet iets lekkers opleveren.
- 3 Het recept moet een mooie naam hebben.

Dag dames en heren. Ik wil graag het recept gaan uitleggen om een heerlijke biefstuk te maken, een biefstuk zoals u die nog nooit geproefd hebt. Bent u er klaar voor? Daar gaat ie dan. Eerst neemt u de pannen uit de kast en zoekt daar de koekenpan uit. De andere pannen zet u weer terug. De biefstuk bestrooit u met verschillende kruiden naar keuze, maar vergeet peper en zout niet. U neemt dan de olijfolie uit de koelkast en giet daar een scheutje van in de koekenpan. Als de olie heet is, legt u het vlees in de pan en laat het 2 minuten aan elke kant bruin worden. Vergeet niet om het vuur hoog te zetten. Geniet daarna van de heerlijk biefstuk.

0

2 Een recept moet iets lekkers opleveren. Schrijf het volgende recept helder en kort. Bedenk een recept met de ingrediënten:

2 geprakte padden - 2 muggentanden - 1 ons vliegenpoten -
2 brokjes schimmelteenkaas - 5 drakenvlammetjes -
1 liter paardenzweet

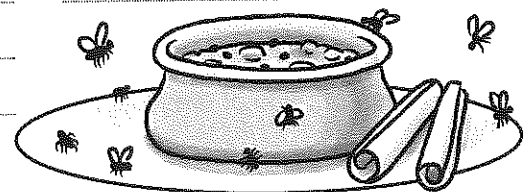
Mijn recept heet: .....

3 Een recept moet een mooie naam hebben. Bijvoorbeeld broodje gezond, patatje oorlog of patatje stoof. Heb je al een naam voor het recept dat je net beschreef? Zet het erboven! Bedenk namen voor drie geheel nieuwe snackhapjes en schrijf erachter wat je dan te eten krijgt.

1 .....

2 .....

3 .....

Het valt niet altijd mee om woorden goed te schrijven. Doe er wat aan en schrijf de woorden goed.

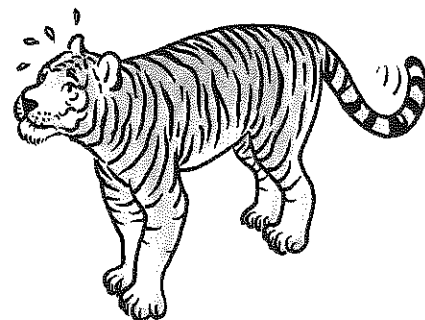
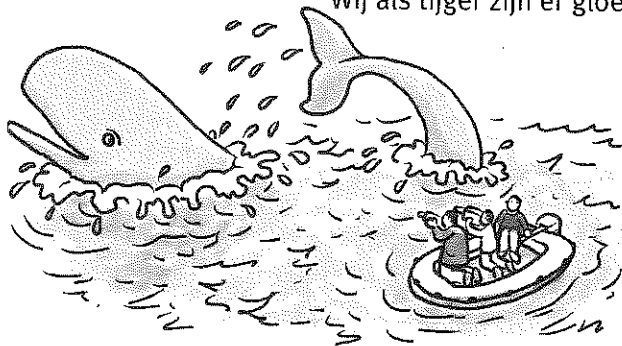
Dat is nog leuk ook!

1 Hieronder staan drie versjes. In elke zin staat een woord fout gespeld. Onderstreep dat woord. Schrijf het goed achter de zin.

Tijgers zijn niet bang voor klijne mensen,
die hun huid als vloertapijt wensen.

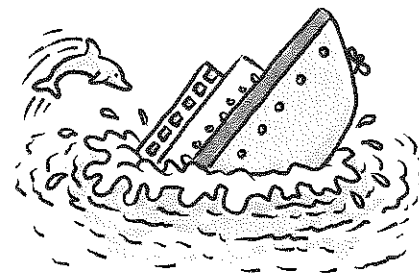
Maar toen de koningstijger de jaager zag, zei hij:

‘Wij als tijger zijn er gloeient bij!’

De potvis lachte trots zijn tanden bloed
voor de cameramensen in de ruberboot.

Maar toen ieder zijn kiek geschoten hat
sloeg hij caamera, mens en rubberboot plat

Een dolfijn zwom toevalig langs een zinkend schip.

‘We gaan naar de haaien!’ hoorde hij matrosen gillen.

En behulbzaam riep hij: ‘Da’s een hele trip.

Ik zou eerst vragen of die jullie bezoek wel willen!’

- 2 Dolf heeft een briefje geschreven aan zijn vriend Gerrit. Er staan wel wat foutjes in. Schrijf het briefje maar foutloos.

Halo gerit,

ik srijf jauw een briefie om nie
tu furgete da je morgu un
bootsgap moed halu. Mun
moedr hep mijn gefraagt om
un kluiv vor de hont te haale
en sangsaat voor de knarie.
Mar ik ken nie. Jei hoob ik
wel. Ik ken moeiluk dinge
onthouwen. Mar srijfe gaat
feel betur. Darom! Tot morgu!

Doluf

Elke dag lees, zie en hoor je reclame. Kinderen bestaan niet meer. Het zijn nu kleine consumenten. Of is dat wat overdreven? Nou, dat overdrijven hoort echt bij reclame.

1 Voor welk product wordt er hier reclame gemaakt? Zet het goede nummer voor de zin. Kies uit:

- 1 vlees
- 2 batterijen
- 3 auto
- 4 frisdrank
- 5 shampoo
- 6 groente
- 7 schoonmaakmiddel
- 8 toiletpapier

- ☐ Superzacht en ijzersterk.
1000 vel op een rol!
- ☐ Ze gaan twee keer zo
lang mee als gewone.
- ☐ Anderhalve liter tintelend fris.
- ☐ Elke dag te gebruiken voor
een goede haarverzorging.
- ☐ Vers van het veld, vol vitaminen.
- ☐ Voor op de barbecue: 3 halen,
twee betalen!
- ☐ De hele keuken blinkt als een spiegel
- ☐ Binnen 10 seconden op 100 km/uur!

2 Maak de reclamerijmpjes af.

Bijvoorbeeld

*Bij Slimme Adje
koop je het beste patatje*

.....

.....

Dan geeft uw rijles u veel energie

NIEUW!
Nieuw is
vernieuwd!
Mega Nieuw
nu nog beter!

.....

.....

Zo smaakt het nergens,
alleen in het paleis.

*dan krijgt u uw hemden cadeau.
Wilt u ook sokken of een hoed,*

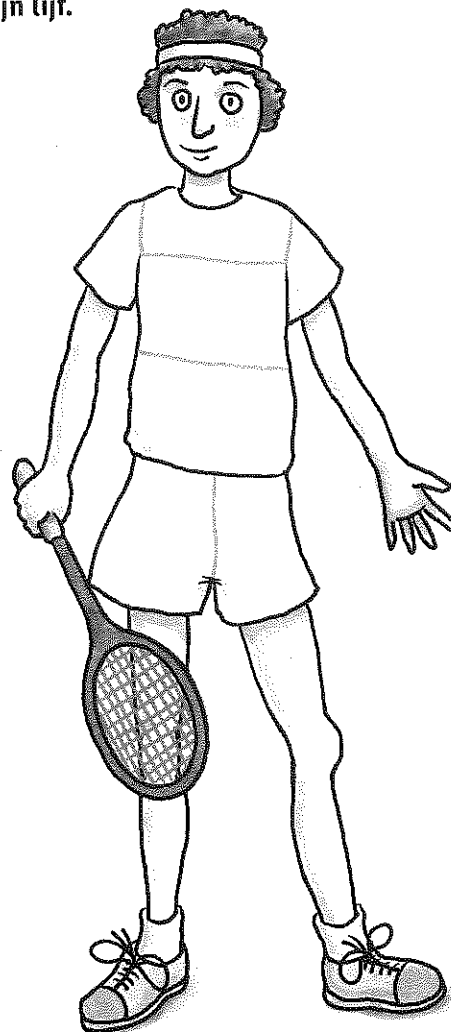
Voor de mooiste bananen

Duurdere vind je overal,
..... niet!

Wilt u er met vakantie

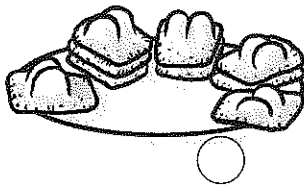
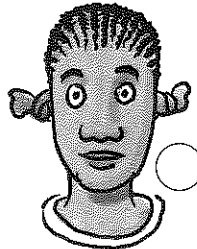
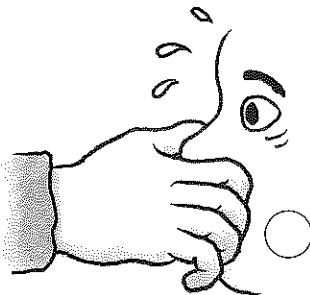
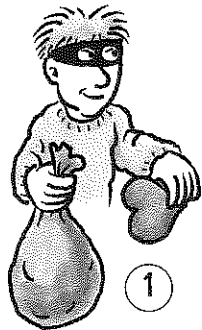
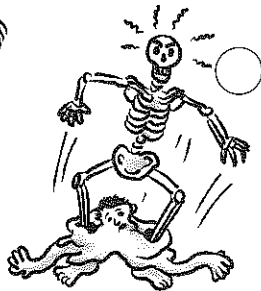
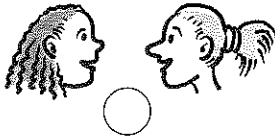
Kom op onze camping, dan geniet u voluit!
Vaar mee met 'De Karper',
onze prachtige .....

3 Vul de tennisspeler met reclame. Teken en schrijf in de lege lege reclamevakken op zijn lijf.

Met tekeningen en taal kun je leuke dingen doen. Laat maar eens zien of je de puzzels kunt oplossen.

1 Schrijf het getal van de goede betekenis in de tekening. Doe dat ook bij de zinnestjes eronder.

- ☐ 1 Hij is een echte hartendief.
- ☐ 2 Hij heeft billenkoek verdiend.
- ☐ 3 Je moet hem goed onder de duim houden.
- ☐ 4 Je hebt haar goed bij de neus genomen.
- ☐ 5 Dat gescheld hangt me de keel uit!
- ☐ 6 Knoop dat nou maar goed in je oren.
- ☐ 7 Kan ik je onder vier ogen spreken?
- ☐ 8 Hij sprong uit zijn vel toen hij dat hoorde.

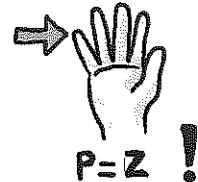
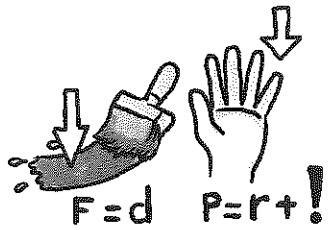
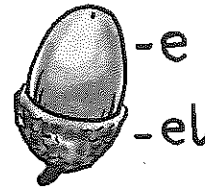
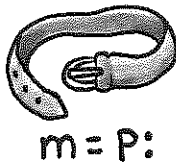
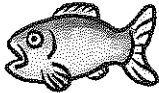
- ☐ Voor de gek houden.
- ☐ Vertrouwelijk praten.
- ☐ Onthoud dat goed.
- ☐ Ik heb er schoon genoeg van.
- ☐ Hij werd heel kwaad.
- ☐ Hij verdient een pak slaag.
- ☐ Je moet hem kort houden.
- ☐ Iedereen vindt hem lief.

- 2 Weet je wat hier staat: ik heb een b honger. De b is wel erg klein. Het is een b-tje, ofwel: een beetje. Dus staat er: Ik heb een beetje honger! Schrijf op de lijn wat het betekent.

Z_o M_a B_o K_a S_L_e B_l

P_o P_n B_s T_v W_e Z

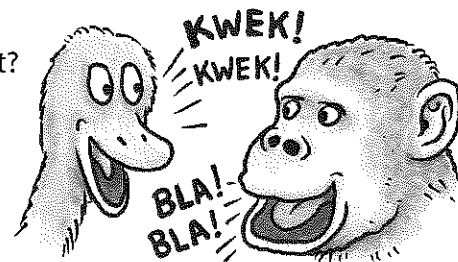
- 3 Los de volgende rebus op.

Doe je wel eens poeslief? Zit er in je groep iemand die soms hondsbrutaal doet?

Dan gebruik je woorden die bij dieren horen.

Diertaal dus.

1 Wat betekenen de uitdrukkingen? Zet de letter in het rondje van de goede betekenis en dan in het letterblok.

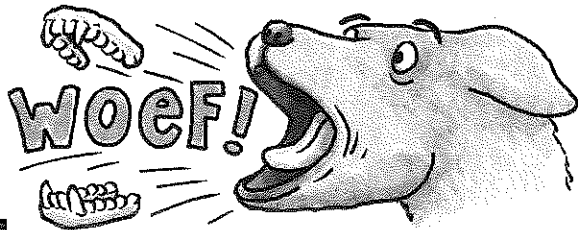
- o* Hij staat voor aap.
- v* De aap kwam uit de mouw.
- e* De draak met iemand steken.
- s* Daar kraait geen haan naar.
- o* Als het kalf verdronken is,
dempt men de put.
- g* De kat uit de boom kijken.
- l* Hij is er als de kippen bij.
- s* Hij maakt van een mug een olifant.
- t* Het beste paard struikelt wel eens.
- p* Blaffende honden bijten niet.

- ☐ Erg overdrijven.
- ☐ Wees niet bang voor iemand met een grote mond.
- ☒ Hij staat voor gek.
- ☐ Zelfs de beste maakt wel eens een foutje.
- ☐ Zijn bedoeling werd duidelijk.
- ☐ Men neemt pas maatregelen als het te laat is.
- ☐ Afwachten.
- ☐ Iemand voor de gek houden.
- ☐ Hij is er vlug bij.
- ☐ Daar zal nooit iemand iets van te weten komen.

Zet de letters van boven naar beneden in het letterblok.

Hoe noem je mensen
die veel spotten?

2 Zoek de diernamen in de puzzel en streep ze door. De woorden staan van links naar rechts, van boven naar beneden, van beneden naar boven en schuin omlaag. Schrijf de letters die overblijven in het letterblok.

giraf

mus

A simple line drawing of a fish, facing left, with its mouth open. It has a dorsal fin, a pectoral fin, and a tail fin. The drawing is done in a clean, minimalist style.

vis

hond

tijger

uil

hert

walrus

olifant

qans

zeehond

A cartoon-style illustration of a seal, likely a harbor seal, shown from the side. It has a rounded body, a small head with large eyes, and a short, thick tail. The seal is depicted in a simple, friendly manner with a few lines indicating its fur texture.

does

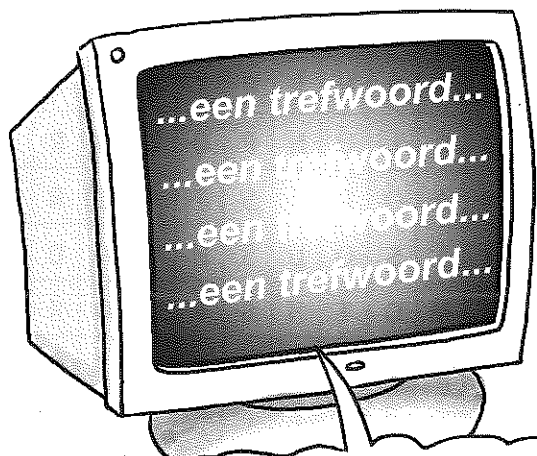
mot

struisvogel

K	A	N	A	R	I	E	K	A	T	O
O	A	E	Z	E	L	L	W	B	I	L
E	P	E	O	L	V	A	M	U	S	I
S	G	I	R	A	F	N	M	R	E	F
W	T	E	G	E	L	D	H	O	L	A
N	A	R	N	E	R	T	S	E	L	N
D	R	L	U	N	P	O	E	S	R	T
N	A	O	R	I	S	T	I	E	R	T
V	I	S	O	U	S	H	O	N	D	T
A	M	O	T	H	S	V	U	U	R	G
R	S	P	I	N	K	F	O	F	O	A
B	M	E	R	E	L	E	U	G	N	N
E	T	I	J	G	E	R	D	E	S	E
Z	E	E	H	O	N	D	U	I	L	L

[illegible]

Met een computer kun je op internet via zoekmachines heel snel dingen opzoeken. Maar je moet wel weten hoe je dat moet aanpakken. Eerst moet je weten onder welk trefwoord je moet gaan zoeken. Een trefwoord is het belangrijkste woord in een zinnetje. Bijvoorbeeld: Wat moet je doen bij *hoofdpijn*?

Kijk eens op het internet bij
een echte zoekmachine.

Bijvoorbeeld www.google.nl

Type een trefwoord in.

1 Onderstreep de trefwoorden in de zinnetjes hieronder. Soms zit er meer dan één trefwoord in een zin. Streep die trefwoorden door in het puzzelblok.

Welke kleur kan een roos hebben?

Kan een giraf ook gras eten?

Hoeveel planeten draaien er om de zon?

Hoe kan een rups veranderen in een vlinder?

Waarvan wordt zijde gemaakt?

Zijn alle prijzen in Europa gestegen door de euro?

z	o	n	s	g	r	a	s	e	j	e	u	r	o	r	u	p	s
t	e	r	o	o	s	e	u	r	o	p	a	l	p	l	a	n	e
t	e	n	p	r	i	j	z	e	n	l	e	z	i	j	d	e	k
l	e	u	r	p	g	i	r	a	f	s	v	l	i	n	d	e	r

2 Schrijf de overgebleven letters in het letterblok. Die vormen samen een woord als je van achteren naar voren leest.

Wat voor leuks kun je nog meer doen op een computer?

3 De zoekmachine zoekt je trefwoord op internet. Dan krijg je meestal een paar stukjes tekst waarin dat woord voorkomt. Waar moet je gaan zoeken? Kleur het rondje voor die zin.

Je zoekt een tekst met een antwoord op de vraag: Wat moet je doen tegen *hoofdpijn*?

- ☐ ... de man had *hoofdpijn* van het nadenken ...
- ☐ ... verkoopt de volgende poeders tegen *hoofdpijn*: ...
- ☐ ... de bok krijgt geen *hoofdpijn* van het botsen ...

Je zoekt een tekst met antwoord op de vraag: Hoeveel jongen krijgt een *konijn*?

- ☐ ... zijn *konijnen* afgebeeld over de hele lengte van het blad ...
- ☐ ... en dat was echt bij de *konijnen* af ...
- ☐ ... *konijnen* bouwen een nest op een droge plaats ...

Je zoekt een tekst met antwoord op de vraag: Wie is de uitvinder van de *tv*?

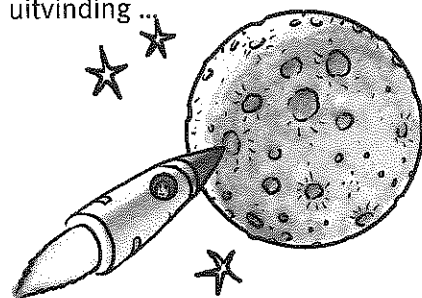
- ☐ ... de *tv* was een ingewikkelde uitvinding ...
- ☐ ... komt vanavond op *tv* ...
- ☐ ... heeft dat op *tv* laten zien ...

4 Welke trefwoorden kies je? Schrijf dat maar op.

Hoe heette de eerste mens die in 1969 op de maan landde?

Waar is Willem van Oranje begraven?

Waar laat Puma zijn voetbalschoenen maken?

.....

.....

.....

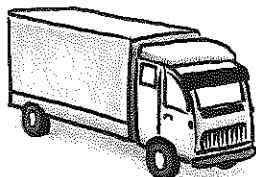
Als er een huis wordt gebouwd, is het altijd spannend om een tijdje te staan kijken. Je ziet allerlei mannen in de weer. En soms is er ook een vrouw bij. Ze roepen wat tegen elkaar. Maar je kan het niet verstaan of je begrijpt het niet. Want die mensen hebben een eigen taaltje: bouwtaal.

1 Waar hebben ze het over. Zet een rondje om de letter voor het goede antwoord.

Het hele huis staat ervan te trillen.

Kunnen ze die pilaren niet gewoon ingraven?

- a hijskraan   b heismachine   c vrachtwagen

Welke moet je hebben?

Geef mij de opvouwbare maar.

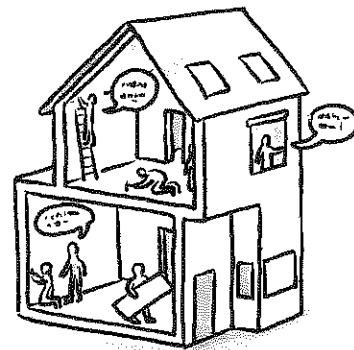
- a plank   b spijker   c duimstok

Moet die pallet met planken bovenop de andere?

Ja, tillen maar!

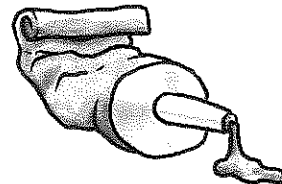
- a heftruck   b kruiwagen   c lift

Verdorie, al weer leeg!

Hier heb je een nieuwe tube.

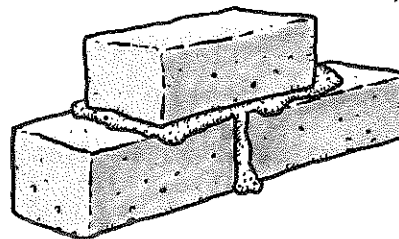
- a lijm   b cement   c batterij

Ik ben klaar.

Dan haal ik hem naar beneden.

- a lift   b plank   c steiger

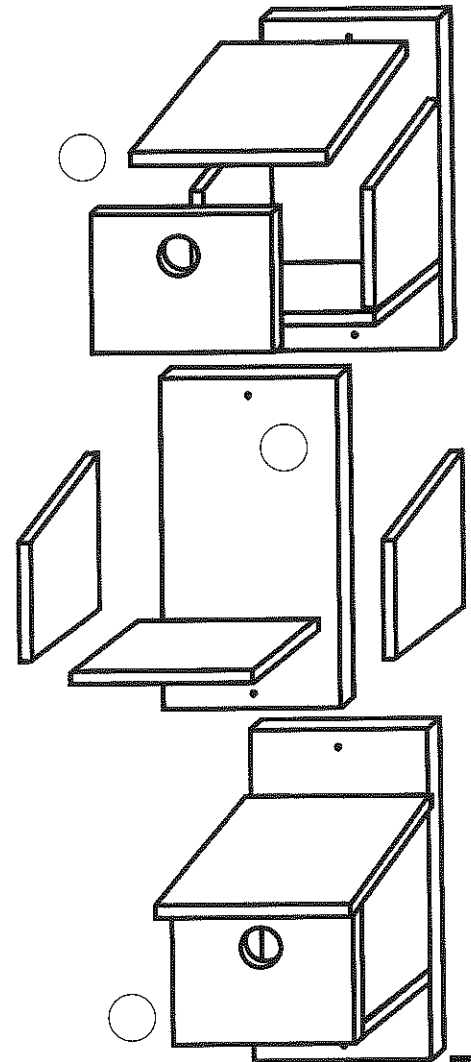
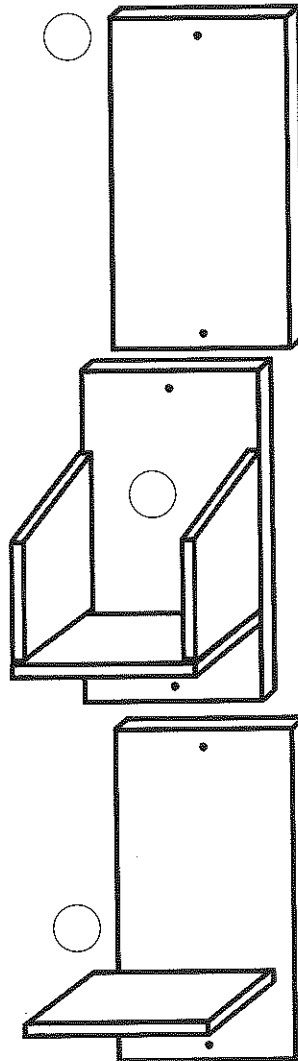
2 Wat betekenen de uitdrukkingen?

Zet de letter voor de goede betekenis.

- g Dat is niet in de haak.
- z Waar gehakt wordt, vallen spaanders.
- a Hij is uit het goede hout gesneden.
- e De plank mislaan.
- r De spijker op de kop slaan.
- a Spijkers met koppen slaan.
- k Spijkers op laag water zoeken.
- t Aan de weg timmeren.

- ☐ Iedereen laten zien wat je doet.
- ☐ Precies zeggen waar het over gaat.
- ☐ Je vergissen.
- ☐ Overal problemen in zien.
- ☐ Wie werkt, maakt fouten.
- ☐ Hij heeft een goed karakter.
- ☐ Doortastend optreden.
- ☐ Dat is niet in orde.

3 Zet bij de tekening in welke volgorde je dit vogelhuisje in elkaar moet zetten. Nummer de tekeningen dus.

Bij slottaal kun je denken aan de taal die op een kasteel, een slot, wordt gesproken. Of aan taal, die te maken heeft met een deurslot. Maar nu gaat het om een of ander slot: de laatste taak van Taalmeesters 4.

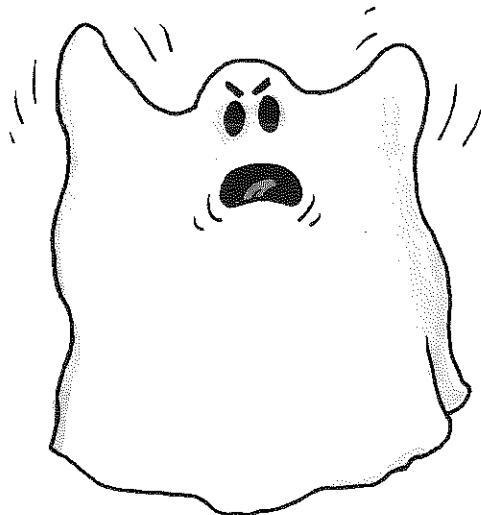
En dus: slottaal.

1 Het woordje *dood* gebruiken wij

vaak, bijvoorbeeld in *doodmoe*!

In elk rijtje staat één woord waarvoor je het woord *dood(s)*- niet kunt plaatsen.

Kleur dat. Schrijf de letters die voor die woorden staan van achteren naar voren in het letterblok.

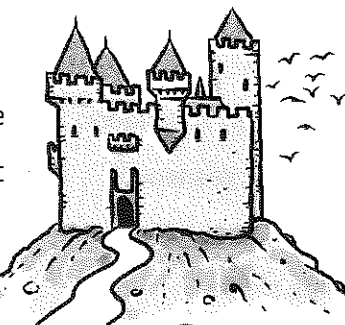

1 (r) zonde

(d) slecht

(a) kalm

(l) angst

2 (f) slim

(w) normaal

(a) bedaad

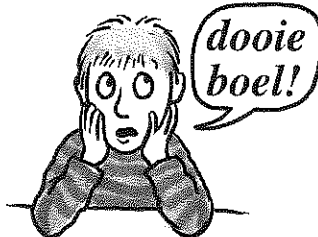
(b) leuk

3 (g) moe

(a) op

(k) gewoon

(o) flink

4 (d) bang

(z) eng

(p) stil

(o) dom

5 (m) eenvoudig

(s) schrik

(h) koud

(d) ziek

Op een piratenvlag zag je vroeger altijd een

doods

5	4	3	2	1

2 Piraten zaaiden vroeger dood en verderf. Wat hoort er net zo bij elkaar als *dood en verderf*?

jong en .....

dag en .....

krom en .....

water en .....

sport en .....

donker en .....

onder en .....

weer en .....

schots en .....

hemel en .....

3 Sommige mensen bedenken een spreuk die ze op hun grafsteen willen hebben als ze zijn overleden. Of ze bedenken een rijmpje en doen alsof dat serieus is. Bijvoorbeeld:

Bedenk ook twee grappige spreuken.

Hoe ver ben je? _____

